יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

היינט 8 זייטען

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 196 | לאדז, מיטוואך, א' אלול תרצ"ג | עלפטער יאהרגאנג | Łódź, Środa, 23 sierpnia 1933 r. | № 196

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

אויפ'ן קאנגרעס אין פראג

וועט היינט בעטראכט ווערען די טראגעדיע פון דייטשען יודענטום

צווייטע פלענאר-זיצונג. — רעפעראטען פון פראפ. בראדעצקי און העשעל פארבשטיין. — נאך נישט פעראיין קיין פרעזידיום. — פראפ. איינשטיין אין פראג

אהן א פרעזידיום

פראג, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

די ערשטע געשעפט-זיצונג האט זיך אנגעהויבען היינט 10 פארמיטאג, דער ערשטער פונקט פון דער טאג-ארדנונג איז געווען — וואהל פון פרעזידיום, די פראגע איז אפגעלעגט געווארען, דעם פארזיץ פיהרט בחוק סאקאלאוו, די סעקרעטארען לייענען פאר די בעגריסונגען, פראפעסאר בראדעצקי האט געהאלטען א רעפעראט וועגען דער פאליטישער טעטיגקייט פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו, די רעדע האט פראפ. בראדעצקי געהאלטען אין העברעאיש, די זיצונג האט בעעהרט דעם ע"מאהלטען ד"ר ארלאזאראוו מיט אויפשטעהען פון די ערטער.

רעדע פון פראפ. בראדעצקי

פראג, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

פראפעסאר בראדעצקי האט אין זיין רעדע זיך אפגעשטעלט אויף דער פאליטישער לאגע בעת'ן 17-טען קאנגרעס און די איצטיגע פאליטישע לאגע. די לאגע איז איצט, א פיל ערנסטערע צוליב דעם געזעץ פון די ערד-קניות, און ווייט אן ווי לעכערליך ס'זענען די מאטיווען, וואס שטיצען זיך אויפ'ן פרענטש-בעריכט — די געזעצען, זאגט דער רעדנער: דארפען זיין צוגעפאסט צו די אויפנאהם-מעגליכקייטען, וואס ס'איז לייחער אנדערש.

בנוגע די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד, זאגט דער רעדנער, אז די ענגלישע רעגירונג, וועלכע האט ארויסגעוויזען אזוי פיל סימפאטיע די קרבנות פון דייטשען באַרבאריום דארף ברענגען ממשות'דיגע הילף דורך אפשטעלען די אימיגראציע-בעגרענצונגען אין ארץ-ישראל.

ארץ-ישראל, זאגט דער רעדנער, איז נישט קיין טעריטאריאלער בעגריף — ארץ-ישראל דארף לעזען די יודען-פראגע אין דער גאנצער ברייט.

דער רעדנער פאלעמיזירט אויך מיט דעם קליינעם טייל פון ציוניזם, וועלכער וויל אפטיילען ארץ-ישראל פון די גלות-פראבלעמען.

פראגע פון די דייטשע יודען אויפ'ן קאנגרעס

פראג, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער היינטיגער זיצונג איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע פון די דייטשע יודען. די פראגע איז אפגעלעגט געווארען אויף מארגען. צוליב דעם האט סאקאלאוו אפגעלעגט זיין רעפעראט אויף מארגען.

העשעל פארבשטיין וועגען מיטעלשטאנד

פראג, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער צווייטער פלענאר-זיצונג וואס איז פארגעקומען היינט נאכמיטאג, איז העשיל פארבשטיין ארויסגעטרעטען מיט א רעפעראט א. ד. ט. די פראבלעמען פון שטאטישער קאלאניזאציע און ארץ-ישראל מיט בעריקזיכטיגונג פאר'ן יודישען מיטעלשטאנד".

אין דעם רעפעראט בעקלאגט זיך דער רעדנער אויף די עולות, וואס ס'ווערט געטון דעם מיטעלשטאנד, די פאליטיק פון די ציוניסטישע אינסטאנצען זענען דער עיקר אריענטירט אויף לאנד-קאלאניזאציע, דער דורכשניטליכער יוד האט אבער אויף איינענער אחריות געמאכט געלונגענע עקספערימענטען, דער רעדנער פאלעמיזירט אויך מיט די קרייזען פון דער „אמענץ", וועלכע האבען געקוקט קרום אויף דער יודישער קליינ-אינדוסטריע, דער געזונדער יודישער חוש פון מיטעל-שטאנד, האט אבער דיקטירט עפעס אנדערש, פון וואס ס'איז געבוירען געווארען, תל-אביב, און ס'איז ענטשטאנען די גרעסערע אין מיטעלע אינדוסטריע אין ארץ-ישראל. דער רעדנער פיהרט אויס, אז די יודישע פאליטיק דארף בישט ווענינער ווידמען אויפמערקזאמקייט אויף דעם מיטעלשטאנד ווי אויף זופר לאנד-קאלאניזאציע.

פארבשטיין האט זיך אויך בעקלאגט אויף דער סערטיפיקאטען-פערטיילונג, וועלכע בעעולה'ט דעם מיטעלשטאנד — דערמיט האט פארבשטיין פארענדיגט זיין רעפעראט.

פרעזידיום-קריזיס

פראג, 22 (יט"א טעלעגראפיש) קיין נאכט-זיצונג וועט היינט נישט זיין. דאגעגען וועלען פארקומען זיצונגען פון די פראקציעס וועגען דעם פרעזידיום-קריזיס.

מ'טאר נישט טראגען קיין פארטיי- אוניפארמען

פראג, 22 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אויף דער היינטיגער נאכמיטאג-זיצונג, איז פון דער טריבונע אפיציעל מיטגעטיילט געווארען, אז ס'ווערט פערבאטען צו טראגען וועלכע ס'איז פארטיי-אוניפארמען, אזוי פאר געסט ווי פאר דעלעגאטען.

פראפ. איינשטיין אין פראג

פראג, 22 (יט"א טעלעגראפיש) היינט איז אנגעקומען פראפ. אלבערט איינשטיין.

נאכט-זיצונג פון אקציאנס-קאמיטעט

פראג, 22 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

דער אקציאנס-קאמיטעט האט אפגעהאלטען א נאכט-זיצונג ביז פארטאג, אויף וועלכער ס'זענען בעטראכט געווארען פערשידענע ערוועגונגליטעטען וועגען פרעזידיום-צוזאמענשטעל, אבער אהן רעזולטאט. די ווייטערדיגע פערהאנדלונגען זענען אפגעלייגט געווארען ביז היינט פארמיטאג.

זשאבאטינסקי נעגען די עקסטרעמיסטען

אין דער רעוויזיאניסטישער פארטיי

יפו, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

פאר'ן אויספארשונגס-ריכטער זענען היינט געשטאנען 14 ארעסטירטע רעוויזיאניסטען, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין געהערען צו „ברית הצוהר" און אז זיי האבען בעת דער פאלקס צעהלונג אין יאהר 1931 געשאפען אנ'אבסטרוקציע.

דער פערהער איז אפגעלעגט געווארען ביז'ן 1-טען סעפטעמבער, אלע זענען בעפרייט געווארען געגען קויציע, מיט'ן אויסנאהם פון אחי מאיר'ן, וועלכער ווערט אנגעקלאגט אין דער מארד-פערשווערונג אויף ארלאזאראוו'ן.

בעת'ן פערהער, איז פארגעשטעלט געווארען א בריף פון ד"ר יאווין, וועלכער בעווייזט, אז זשאבאטינסקי האט געהאט בדעה צו פאדערן אויסצושליסען די עקסטרעמיסטען פון דער רעוויזיאניסטישער פארטיי.

די שמחה זאל זיי געשטערט ווערען...

צום קאנגרעס פון די היטלעריסטען וועלען קומען א האלב מיליאן מענשען

בערלין, 22 (סם. טעל.)

די צוגרייטונגען צום צוזאמענפאהר פון די נאציאנאל-סאציאליסטען אין נירענבערג, צום קאנגרעס דארפען קומען א האלב מיליאן היטלעריסטען מיט 340 ספעציעלע צוגען. ס'ווערען געמאכט גראנדיעזע לאגערן, די אפראוויזאציע פון שטאט איז געזיכערט דורכן צוגרייטען די צושטעלונג פון א האלבען מיליאן קילא פלייש, ביז איצט האבען זיך געמאלדען 1500 פרעסע-פארשטעהער.

אין היטלער-לאנד פייניגט מען כסדר יודען

בערלין, 22 (סם. טעל.)

דער רעגירונגס-קאמיסאר האט פערבאטען יודען דעם אריינגאנג אויף דער פלאזשי אין מאנבורג.

* * *

דובלין, 22 (סם. טעל)

דער מלוכה-ראט אין אירלאנד האט בעשלאסען אויסצושליסען פון געזעץ און אפצונעמען אלע רעכט ביי די מיטגלידער פון דער פאשיסטישער ארגאניזאציע „דאס בלויע העמד".

* * *

בערלין, 22 (סם. טעל.)

די פאליציי האט אפגעשטעלט דעם ארגאן פון דער צענטראל-פערבאנד פון יודען דייטשע בירגער.

אויסגעשלאסען פון דער ענגל. קאנסערוואטיווער פארטיי

פאר אנטיסעמיטישער טעטיגקייט

לאנדאן, 22 (סם. טעל.)

אויף דער זיצונג פון איינער פון די אפטיילונגען אין דער קאנסערוואטיווער פארטיי איז געקומען צו זעהר שטורמישע סצענעס, דער פרעזעס פון דער אפטיילונג האט געפאדערט אויסצושליסען פון דער פארטיי דעם דעפוטאט פון פארלאמענט דאראן פאר זיין עפענטליכער אנטיסעמיטישער טעטיגקייט, אזא פארשלאג איז אנגענומען געווארען.

מ'וועט נישט רעווידירען די אייראפעאישע גרעניצען?

וואס ווייסט וועגען דעם טשעכיען

לאנדאן, 22 (סם. טעל.)

דער קארעספאנדענט „דיילי עקספרעס" האט טעלעפאניש זיך געווענדעט צום פרעזידענט מאסאריק וועגען זיין מיינונג אין דער איצטיגער פאליטישער סיטואציע אין אייראפא.

אין נאמען פון זיין פאטער האט געענטפערט יאן מאסאריק, וועלכער האט געזאגט, אז טשעכאסלאוואקיי האט שוין איצט נישט קיין מורא פאר דעם פיר-פאקט, נישט קוקענדיג וואס פארא פארם די ענינים וועלען אננעהמען.

טשעכען האט אויף א דיפלאמאטישען וועג בעקומען די פערזיכערונג, אז וועגען דער רעוויזיע פון די אייראפעאישע גרעניצען קען איצט קיין רייד נישט זיין.

פארק העלענאוו

היינט, מיטוואך, דעם 23-טען ד. ח. 8.30 אווענד

גראנדיעזער בעטהאווען = קאנצערט

5-טע סימפאניע — דיר. פראפ. י. זאקס. IX סימפאניע — דיר. ט. רידער. סאליסטען: וואנדא לאזשינסקא (ווארשא). חעלענא זשעבראווסקא, מ. גרינוואלד, ס. לעוויטין, געמישטער „הזמיר"-כאר און פערשטארקטער פילהארמאניע-ארקעסטער

— בילעטען-פארפערקויף אין דער פירמע הערשקאוויטש, פעטריקאווער 70 און גורין, נאוואמיעיסקא 15. אריינגאנג 1.09 זל.

שבת, ד. 26 אויגוסט ה. י. 4 נאכמיטאג הויבט זיך אן

אין „העלענאוו"

זומער-רעדוטע פון דער פרעסע

גרויסער ספארט-פעסטיוואל. / פאהרען מיט לודקעס. / ארטיסטישע רעווי, אין וועלכער עס טרעטען ארויס די ארטיסטען פון די פערבונדען מיט א סך אטראקציעס און איבערראשונגען.

שטאט-טעאטערס: Chojnacka, Niedziałkowska, Tomska, Szubert, Macherski, Mroziński

אויסערדעם: פאנטאזיע-לאטעריע, שים-בודע א. אז. וו. גרויסער מאסקען-באל אין גארטען און אויפ'ן זאל. פון 10 א זייגער אווענד

די קאנפערענץ פון 2-טן אינטערנאציאנאל

פארשלאג ז'יר צו זעצען צום טיש מיט די קאמוניסטן

פאריז, 22 (ספ. טעל.)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער קאנפערענץ פון צווייטען אינטערנאציאנאל האט גערעדט דער געוו. רעדאקטאר פון „אוואנטי" נענני. ער האט פאלעמיזירט מיטן פראנצויזישן סאציאליסט דיט וועגען דער בעציהונג פון די אנהענגער פון דער אידעאלאגיע פון צווייטען אינטערנאציאנאל צום מיטעל-קלאס. ער האט פארגעלעגט צונויפצורופען א קאנפערענץ פון פארשטעהער פון צווייטען אינטערנאציאנאל מיט רעפרעזענטאנטען פון קאמוניסטישען אינטערנאציאנאל. וועגען קומען צו א הסכם אין דער הינזיכט פון קאמפס-פראנט. נענני האט פארגעווארפען דער דייטשער סאציאל-דעמאקראטיע, אז כדי צו פערטיידיגען די דעמאקראטיע, האט זי מותר געווען אויף די סאציאלע ערובערונגען.

שטאמפער, דער רעדאקטאר פון „פארווערטס" האט נישט מסכים געווען מיט נענני.

ווידער קלאנגען וועגען ענדערונגען אויפ'ן אמט פון יוסטיץ-מיניסטער

ווארשא, 22 (טעלעפאניש)

אין די פאליטישע קרייזען האט זיך ווידער פערשפרייט א קלאנג, אז דער יוסטיץ-מיניסטער מיכאלאווסקי זאל דעמיסיאנירען, אלס זיינע עווענטועלע נאכפאלגער ווערען אנגערופען: דער פרעזעס פון קראקאווער אפעלאציע-געריכט פאריל-וריטש, דער פראקוראר פון מיליטער-געריכט פולק. זשעלינסקי און אדוו. פאסכאלסקי.

שרעקליכע באהן-קאטאסטראפע אין כינע
200 אפיצירען זענען אומגעקומען

לאנדאן, 22 (ספ. טעל.)

פון שאנכאי מעלדעט מען וועגען א שרעקליכער קאטאסטראפע, וואס איז פארגעקומען צווישען בעקינג און קולינג. צוליב אן'אומבעוואוסטע סיבה האבען זיך פון א צוג אפגעריסען 2 וואגאנעס, וועלכע זענען אריינגעפאלען אין טייך סראא. אין די וואגאנעס האבען זיך געפונען 200 אפיצירען, וואס זענען געפאהרען פון א קורס. קיין איינעם פון די אפיצירען האט זיך נישט איינגעגעבען צו ראטעווען.

געהרינג האט אונטערגעצונדען דעם רייכסטאג
וואס זאגט וועגען דעם א פראנצויזישער אדוואקאט

פאריז, 22 (ספ. טעל.)

דער בעריהמטער פראנצויזישער אדוואקאט מאראוויעפער, וועלכען די דייטשען לאזען נישט צו פערטיידיגען די בעשולדיגטע אין אונטערצינדען דעם רייכסטאג, האט אין א פרעסע-געשפרעך קלאר און אפען בעשולדיגט דעם פרייסישען פרעמיער געהרינג, אז דאס האט ער אליין ארגאניזירט די שרפה אין רייכסטאג.

געמאכט דעם חשבון אהן בעל-הבית
היטלער האט בעשטימט א קאנצלער פאר עסטרייך

פאריז, 22 (ספ. טעל.) „מאטען" פערעפענטליכט א ידיעה פון בערלין, אז היטלער האט שוין איצט אונטערגעשריבען א דעקרעט וואס באמינירט האביכטען אלס עסטרייכישען קאנצלער, די קאנצלער-פונקציעס זאל האביכט איבערנעהמען ערשט נאכדעם ווי עסטרייך וועט בעהערשט ווערען דורך די היטלעריסטען. דער „מאטען" שרייבט ווייטער, אז מוסאליני האט דערהאלטען בעווייזען, אז היטלער האט באמינירט האביכטען אלס עסטרייכישען קאנצלער.

באריקאדען פון די פראנצויזישע שטרייקענדע ארבייטער

פאריז, 22 (ספ. טעל.)

דער שטרייק פון די ארבייטער אין די שיף-געזעלשאפטען אין פראנקרייך נעהמט אן שארפע פארמען: נעכטען אין אווענד איז היגער פאריז געקומען צו אן'אוואנטורע, בעת וועלכער ס'האט אינטערווענירט... די פייערלעשער בעגריסענדיג די שטרייקענדע מיט וואסער. די שטרייקענדע האבען אויפגעשטעלט באריקאדען, כדי נישט מעגליך צו מאכען דאס ארויספאהרען פון שיפען.

5 ערמארדעטע אין ערפורטער קאנצענטראציע-לאגער

פראג, (י.ט.א.) די היגע צייטונגען טיילען מיט פון זיכערע קוועלען, אז אין קאנצענטראציאנס-לאגער ערפורט זענען ערמארדעט געווארען 5 ארעסטירטע: ריצו, זענדהאף, שאפירא, בארטעלס און מארשאל.

די ארעסטירטע זענען פערפייניגט געווארען לויט בעפעהל פון פאליצײ-פרעזידענט פאן פיכטע.

וואס ווערט אלץ פערדרעכענט צו דער האנדעלס-ריזיק פון יודישען סוחר אין דייטשלאנד
ציניש מאטיווען פון בערלינער געריכט

פאריז, (יט"א) די צייטונג „פרייהייט" וואס ערשיינט אין סאארבריקען טיילט מיט פאלגענדען פאל, וועלכער כאראקטעריזירט בולט די איצטיגע דייטשע יוסטיץ:

א יודישער סוחר, וועמענס שויפענסטער איז צושטערט געווארען דורך שטורמיסטען האט אריינגעטראגען אן'אנקלאגע וועגען ענטשעדיגונג אין בערלינער געריכט.

די אנקלאגע איז אפגעווארפען געווארען מיט דעם מאטיוו, אז די תביעה פון יודישען סוחר איז אומבעגרינדעט, ווייל אויב א יודישער אונטערנעהמער פיהרט זיין געשעפט אין דייטשלאנד דארף ער פערשטעהן, אז דאס איז אן'אומגעוועהנליכע פראוואקאציע לגבי דער ריזיגער מעהרהייט פון דייטשען פאלק און מוז זיך דעריבער רעכענען מיט דער מעגליכקייט פון שאדעס. די דאזיגע געפאהר שטעלט מיט זיך פאר א בעשטאנדטייל פון נארמאלע האנדעלס-ריזיק — ווערט ציניש געזאגט אין די געריכטס-מאטיווען — און יעדער דייטשער יוד דארף דאס נעמען אין אכט.

העריא אין רוסלאנד

מאסקווע, 22 (ספ. טעל.) העריא וועט ערוואַרט אין אדעס דעם 26 אויגוסט. קיין מאסקווע וועט ער קומען דעם 6 אדער 7 סעפטעמבער, ער וועט בעזוכען קרים, כארקאוו און די אינדוסטריע-צענטרען פון אוקראינע צווישען אנדערען דעם „דניעפראסטראי".

דער קאמוניקאציע-מיניסטער איז נעכטען געווען אין לאדז

דער קאמוניקאציע-מיניסטער אינזש. בוטקעוויטש האט, אינספעקטירענדיג די וועגען פון דער לאדזער וואיעוואדזטווע, נעכטען, אדורכפאהרענדיג בעזוכט לאדז.

דעם מיניסטער האבען בעגלייט: דער דירעקטאר פון וועגען-דעפארטאמענט ביים קאמוניקאציע-מיניסטעריום, אינזש. שילער-נאוויצקי און דער לייטער פון דער קאמוניקאציע-און בוי-אפטיילונג ביים ווארשאווער וואיעוואדען-אמט, אינזש. פרילינסקי.

ראדיא-פראגראם
מיטוואך, דעם 23 אויגוסט 1933

11,57 צייט-סיגנאל. 12,05 קאנצערט. 12,25 פרעסע. 12,33 קאמוניקאט. 12,35 קאנצערט. 12,55 ידיעות 2,55 גראמאפאן. קאמוניקאטען פון לאדז. 3,45 פ.ק.א. קעסטעל. 4,— קאנצערט פון טשעכאטשינעק. 5,— רעפעראט. 5,15 קאנצערט. 6,15 רעפעראט. 6,35 קאנצערט. 7,05 גראמאפאן. 7,20 פערשידענעס. 7,40 ליטעראריששע פערטעלשעה. 8,— קאנצערט. 8,50 אווענד-ידיעות. 9,— קאמוניקאט. 9,10 לייכטע מוזיק. 10,— פעליעטאן. 10,05 טאנץ-מוזיק. 10,25 ספארט. 10.35 קאמוניקאטען. 10,40 טאנץ-מוזיק.

פון אויסלאנד

3,15 דאווענטרי — סימפ. קאנצערט. 7,— מינכען — סימפ. קאנצערט. 7,30 ריגא — סימפ. קאנצערט. 8,— שטאקהאלם — אפערע. 8 30 שטראסבורג — סימפ. קאנצערט. 8,30 רוים — אווענד פון איטאליענישע אפערעס. 9,10 ברעסלוי — סימפ. קאנצערט. 9.50 בוראפעשט — קאנצערט.

Dr. med.
Czarnożył
POWRÓCIŁ
AL. KOŚCIUSZKI 69, tel. 224-94.
Godziny przyjęć od 9-10 i od 4-6 popoł.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1–2 בייטאג און פון 4–7 נאכמ.

טעאטער „פילהארמאניע"
20 נארוטאוויטשא 20
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.
לעצטע אויפטריטן
כדי צו געבען די מעגליכקייט צו זעהען דעם קעניג פון דער אפערעטע

מיכאל
מיכאלעסקא
צוזאמען מיט דער נאכטיגאל פון דער יודישער ביהנע
בעטי סימענאוו
אין דער הערליכער איינציגער אפערעטע
דער
לעצטער טאנץ
נאר היינט, מיטוואך, 9 אווענד
אלע פלעצער כמעט בחנם
פון 1–10 רייהע 1.50 זל.
„ 11–20 „ 1.— זל.
באלקאן און גאלעריע 0.50 זל.
בילעטען צו בעקומען אין טעאטער-קאסע

8 קל. גימנאזיום און פאלקס-שולע
„בית אולפנא"
פיעטריקאווער 111 אל. קאשטשושקי 48 טעל. 176-46
די דירעקציע פון גימנאזיום און פון דער פאלקס-שולע מאכט בעקאנט אז די איינשרייבונגען אין אלע קלאסען קומען פאר טעגליך פון 10–2 נאכמ. דער שכר למוד פערקלענערט. פאר שילער אבסאלווענטען פון דער פאלקס-שולע ספעציעלע דערגענצונגס-קורסען פאר למורי קדש.
די למודים האבען זיך שוין אנגעהויבען.
דירעקציע און פערוואלטונג.

הזכרה
מארגען, דאנערשטאג, דעם 24/8 ד. י. פינקטליך 8 א זייגער פריה, צו דער יאהרצייט קומט פאר אין דער שוהל פון „לינת החולים" א הזכרה נאך דעם פערשטארבענעם לאנגיעהריגען פערוואלטונגס-מיטגליד
יעקב ניימארק ז"ל
צו וועלכער אלע מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך צו קומען.
די פערוואלטונג
פון „לינת החולים" פאלודניאווא 19.

געגן שוויס פון די פיס
צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער וועלניארזש.
סטארי רינעק 1.

לעכער
צו וועש און העמד-שקעס ווערן געמאכט
שרודמיעסקא 8

אנאנסען אין „נייעם פאלקסבלאט"
האבען דעם גרעסטען ערפאלג!

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג
דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס'איז ערעפענט געווארען דאס
אמבולאטאריום
ביים פעראיין „מלבוש ערומים"
שענקיעוויטשא 3/5,
וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט. שיקט אויך ארויס דאקטוירים-ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים
נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אבצאהלונגען.
די פערוואלטונג.

Dr.
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען, הערץ און סקלעראזי-קראנקהייטען
צו לעטשניצע-פרייזען
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4, 8–9 אוו.

Dr. med.
B. ROBINSON
צוריקגעקעהרט
10 פיעטריקאווער 10
טעל. 131-86
נעמט אן פון 3–4 נאכמ. און 7–8 אוו.

דער פערמיטלער-פערבאנד
69 פיעטריק. 69
(פריהער פיעטרקאווער 41)
די קאנצעלאריע איז טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד
מאכט בעקאנט, אז די מעקלערס, מיטגלידער פון אונזער פעראיין עמפפעהלען א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע
וואוינונגען און לאקאלען
סאלידע און רעעלע בעהאנדלונג.
בעמערקונג: דער פעראיין איז נישט פעראנטווארטליך פאר די מעקלערס פון פיעטרקאווער 41.

פאר
גאלד, בריליאנטען, בישוטעריע
און לאמבארד-קוויטען
צאהלט די העכסטע פרייזען
אליזאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

אויגען-קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

צו די ה"ה גנבים!
נעכטען אווענד האט מען מיר ארויסגענומען אויף רוג ציגעל-גאס און פיעטריקאווער גאס פון א דאמען-פארטפעל צוויי וועקסלען: 1 וועקסעל אויף 200 זל. אויסשטעלער אסקאר היטמאן, אורדרע ס. סאלאמאנאוויטש, צאהלבאר דעם 2/XII. 33 און איין וועקסעל אויף 260 זל. אויסשטעלער וו. גלוכאווסקי, אורדרע ס. סאלאמאנאוויטש, צאהלבאר ד. 10/XII. 33 די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג, ווייל אלע בעוואָרענישען זענען געמאכט געווארען. עס ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אפצוגעבענען די וועקסלען צו לאנגער, בזשעזשינער 31, 1-טער שטאק. צו מעלדען טעלעפאניש צו סאלאמאנאוויטש, אויף נומער 137-60. דיסקרעציע געזיכערט. 4338

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 8—11 פריה, פון 1—2 מיטאג און פון 5—9 אווענט. זונטאג פון 10—1 בייטאג
אלע ארט אנאליזען.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזן

איינקויף פון גאלד זילבער בישוטעריע
און לאמבארד-קוויטען צו די העכסטע פרייזען געוויסענהאפטע בעדינונג.
I. SOŁOWEJCZYK
פיעטרקאווער 27
(פריער שרודמיעסקא 5)

לאדז, 23 אויגוסט 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 23 אויגוסט 1933

דער קאנגרעס, וועלכען ס'איז שווער געווען אנצוהויבען

קארעספאנדענץ פון פראג

דא קאכט און זידט. נאך מיט עטליכע טאג פאר'ן אנהויב פון קאנגרעס האבען זיך כמעט אלע דעלעגאטען געשטעלט אין קאמפלעט. עס איז אוג-מעגליך געווען איינצוזיצען אינדערהיים. עס האט זיי געיאגט א פיבער, א נערוועזישקייט, א מורא, אז זיי וועלען זיך פערשפעטיגען, עפיס דורכלאזען. און דערפאר טרעפט מען דא כמעט אלע נאך איידער דער קאנגרעס האט זיך אנגעהויבען. מען גייט ארום פון איינעם צום אנדערען. מען נעהמט צונויף אינפארמאציעס, מען שטעלט יעדען איינציגען הונדערטער פראגען, מען וואלט ביי יעדען געוואלט ארויסרייסען זיין סוד, אבי זיך צו אריענטירען, זיין אינפארמירט, וויסען און פערשטיין אין וואס גייט, וואס דא קומט פאר, וואס עס וועט ברענגען די נאהענסטע רגע.

עס הויבט זיך אן דאס גרויסע שפיל פון „די לינקע". זיי האבען בעקומען די גרעסטע צאהל מאנדאטען. דאס שפיל פון דער „לעוויצא" האט זיך אנגעהויבען פון א גרויסען אנגריף אויף די רעוויזיאניסטען, פערשטייט זיך פון זשאבאטינסקי'ס גרופע. גראסמאן גייט נישט אריין אין חשבון אלס ערנסטער פאקטאר. די לינקע וואלטען אלעמען געוואלט געווינען פאר זיך. זיי קאקעטירען אין דער ריכטונג פון כמעט אלע גרופירונגען, צומייסטענס פון די אלגעמיינע ציוניסטען, זיי לאדען אלע איין צו צוזאמענארבייט, זיי זאגען צו לאיאליטעט—אלעס פאר'ן פרייז פון פערניכטען די רעוויזיאניסטען, פון עלימינירען זיי אדער לכל הפחות פון אונשעדליך מאכען און שטעלען זיי אויסער דער השפעה פון דער פארטיי. די לינקע האבען לאנג זיך בעראטען. אויף זייער פאדערונג איז אויף צוויי טאג צייט אפגעלייגט געווארען דער א. קאמיטעט. דער ערשטער קלאפ דארף געגעבען ווערען אין סאמע הארץ אריין. בלויז גאר פערטרויטע וויסען אין וואס דער קלאפ וועט בעשטיין. ער מוז אויספאלען עפעקטפול, פערכאפען דעם אטעם. עס זענען דאך דארט פאראן אלטע שפילער, וועלכע האבען דערויף די ציין אויפגעגעסען.

און שוין אויף דער ערשטער זיצונג, פון אקציאנס-קאמיטעט האט די באמבע געפלאצט. איך בין געשטאנען אין קארידאר מיט ד"ר שמאראק און פריילין צעלינא סאקאלאוו, וועלכע איז געקומען מיט איהר פאטער קיין פראג. אין דעם מאמענט איז אנ'אורדנער צוגעקומען צו ד"ר שמאראק און האט איהם אריינגערופען אין זאל, וואו עס קומט פאר עפעס גאר וויכטיגעס. בערל קאצענעלסאן האט דורכגעלייענט עפעס א גאר וויכטיגע דעקלאראציע. אט האבען מיר. האט ערקלערט בערל קאצענעלסאן, מאטעריאלען און בעווייזען, וועלכע א ספעציעלער קוריער האט אונז געבראכט פון פאלעסטינע און וועלכע בעווייזען אויסער יעדען צווייפעל, אז די רעוויזיאניסטען האבען געשאפען א גרויסע און געהיימע טעראריסטישע ארגאניזאציע, וועלכע איז פעראנטווארטליך פאר אלעם, וואס איז אין די לעצטע צייטען פארגעקומען אין פאלעסטינע. יעדער פערשטייט דעם רמז און ווייס וועגען וואס עס גייט. דער שאטען פון ארלאזאראוו'ן טראגט זיך איבער דער לופט. מיט טעראריסטען אין איין ארגאניזאציע קאן מען נישט זיצען. זאגט קאצענעלסאן, און דערפאר לייגט ער פאר צו שאפען אנ'אויספארשונגס-קאמיסיע, וועלכער עס וועלען פארגעלייגט ווערען אלע דערמאהנטע מאטעריאלען און אויב די אויספארשונג פון דער קאמיסיע וועט אויספאלען פאזיטיוו, דאן דארף מען די רעוויזיאניסטען שטעלען פאר א פארטיי-טריבונאל, וועלכער וועט בעשטימען, צי זיי קאנען אונטער וועלכע בעדינגונגען נאך בלייבען אין דער ארגאניזאציע. אט אזוי האט אויסגעזעהן דער ערשטער שאס. מען דארף אנערקענען, אז ער איז געווען גוט בעטראכט און טרעפליך געצילט. געהיימע ארגאניזאציע, טעראר, פעראנטווארטליכקייט פאר'ן מארד. דאס אלץ זענען גאר ערנסטע ארגומענטען, איבער וועלכע מען קאן נישט אריבערגיין צו דער טאג-ארדנונג.

יאקאבסאן, אנ'אלגעמיינער ציוניסט, דאס הייסט, נישט זייערס א מענש, דערציילט אין די קולוארען, אז דער פראנצויזישער מלוכה=מאן און גרויסער פריינד פון ציוניזם ראפאר האט איהם אין א פריוואטען געשפרעך געגעבען צו פערשטיין, אז אויב עס וואלט געווען אמת, אז די ציוניסטען אדער זייערס א גרופע בילדען אין פאלעסטינע א געהיימע ארגאניזאציע, וואלט דער ציוניזם פיל פערלוירען פון דער סימפאטיע, וועלכע ער בעזיצט אין דער וועלט און זיינע שאנסען וואלטען שטארק אפגעשוואכט געווארען...

דאס שלאכט-פעלד איז גוט אויסגעקליבען געווארען. אויפ'ן דאזיגען באדען זענען אלע עמפינדליך. עס איז שווער אנצונעהמען א פולקאם נעגאטיווע שטעלונג צו דעם פארשלאג פון קאצענעלסאנען. יעדער פון די רעדנער דרייט זיך ווי אויף א בראט-פאן. ער קאן נישט זאגען „ניין" און ער וויל נישט זאגען „יא". מען רוקט ארויס דעם ארגומענט, אז די וואהל פון אנ'אויספארשונגס=קאמיסיע אויף דעם ציוניסטישען קאנגרעס און דאס שטעלען פאר א פארטיי-טריבונאל וועט ווירקען שלעכט אויפ'ן גורל פון די רעוויזיאניסטען, וועלכע וואוינען אין ארץ-ישראל און וועט אין א געוויסער הינזיכט האבען א ווירקונג אויפ'ן אויסגאנג פון יענעם פראצעס און דערצו דארף מען דאך נישט צולייגען א האנד.

יעדע ווייל פליהט ארויס פון זאל א מיטגליד פון א. ק., כדי צו כאפען אטעם און שוין איז ער ארומגערינגעלט פון אלע זייטען און עס ווערען איהם געשטעלט הונדערטער פראגען. דער אומגליקליכער ווערט זיך מיט די הענד און מיט די פיס, ער פערשטעלט זיך הינטער דער געהיימליכקייט פון די בעראטונגען און דער דראהונג פון פרעזידענט מאצקין, אז ער וועט שטעלען פאר א פארטיי-געריכט יעדען, וועלכער וועט פעראטען די געהיימע-זיצונגען פון א. ק. סאכמענער-זשורנאליסטען שמייכלען: זיי האבען שוין פון לאנג טעלעפאנירט אין זייערע רעדאקציעס דעם גאנצען פערלויף פון די זיצונגען פון א. ק. און באמת, עס איז נישטא קיין סודות, 'עס וועט נישט געלינגען גארנישט צו באהאלטען. יעדעס ווארט, וואס איז געזאגט געווארען אויף די געהיימע זיצונגען ווערט ווידערהאלט און אויף פערשידענע אופנים קאמענטירט.

גאר שפעט ביינאכט ווערט געשלאסען די זיצונג פון א. ק. עס הערשט א שווערע אטמאספער, עס דראהט א נייע שפאלטונג, א נייע אויפטרייסלונג. די רעוויזיאניסטאן זאגען, אז זיי זענען געקומען אויפ'ן קאנגרעס מיט פרידליכע כוונות, זיי וואלטען געוואלט, אז דער קאנגרעס זאל פארקומען אין פולער רוה, אבער אויב מען וועט זיי פראוואצירען, וועלען זיי דעם קאנגרעס אויפרייסען. דערויף האבען זיי גענוג קראפט, ווייל זיי בעזיצען א פראקציע פון 50 דעלעגאטען.

א שווערע זארג איז פערהאנגען איבער'ן קאנגרעס. ער האט זיך נאך נישט אנגעהויבען און אלע האבען שוין מורא פאר זיין גורל. עס מאכט זיך, אז עס איז שווער דעם קאנגרעס צו ענדיגען, דאס דערציילען אלטע קאנגרעס=דעלעגאטען, אט דעם וועט שווער זיין אנצוהויבען.

ד"ר א. ראט.

די יודישע לאגע איז נישט האפנונגסלאז

פערשטארקטע אקטיוויטעט און סאלידארישקייט

אין אנ'ארטיקעל אין ווילנער „צייט" שרייבט ד"ר י. וויגאדסקי:

איבערפלעכליכע, פחדנות'דיגע יודען שרעקען זיך שטארק; זיי דוכט זיך, אז יודען גייען אונטער אי אין גלות אי אין א"י. די דאזיגע קלאגמוטערס זעהען די שעדליכסטע פאר יודען, ווייל עס זענען דא מאסען יודען, וואס פערלירען זייער מוט און הערען אפילו אינגאנצען אויף אנטקעגענצושטעלען זיך דעם שונא און קעמפען מיט איהם פאר'ן קיום...

די יודישע לאגע פאר די, וואס קענען זי גוט. פאר די, וואס בעטראכטען זי נישט נאר סטאטיש, נאר אויך דינאמיש, די יודישע לאגע איז איבעדעראמת'ן גאר נישט קיין האפנונגסלאזע, כל־זמן יודען זענען זיך נישט מיאש און פיהרען א פעסטען קאמף פאר זייער קיום!

יודען, וואס פיהרען זיבען טויזענטער יאהרען דעם שווערסטען און סכנות'דיגען קאמף פאר זייער קיום, האבען זיך אין זייער ברייטער מאסע אויסגעלערענט צו פיהרען דעם דאזיגען קאמף קודם כל נאר מיט אייגענע כוחות! זיי פערלאזען זיך דערביי נישט אויף פרעמדע פעלקער, נישט אויף פרעמדע פאליטישע און נישט אויף פרעמדע געזעלשאפטליכע פארטייען: די דאזיגע אלע משיחים האבען יודען כמעט שטענדיג פערפיהרט, נאר מיט אייגענע, מעהר־ווייניגער פעראייניגטע און קאנסאלידירטע, ביז גאר פעסטע כחות קענען יודען פיהרען זייער שווערען קאמף פאר זייער קיום.

דער עיקר יודישער כוח ווייזט זיך ערשט ארויס דאן, ווען די יודישע לאגע ווערט „האפנונגסלאז", ווען עס דוכט זיך, אז דער יודישער אונטערגאנג איז לכל הדעות אומפערמיידלעך. דאן זאגען יודען נישט קיין ווידוי, נאר מאכען די גרעסטע אנשטרענגונגען און פיהרען דעם קאמף נאך שטארקער און נאך פערביסענער, ווי פריהער! יודען, אמתע יודען, פאלען ביי זיך קיינמאל נישט אראפ און הערען קיינמאל נישט אויף צו קעמפען!..

אין א"י מעהרען זיך די מניעות מיט דעם אנוואקסען פון דעם יודישען כוח אין לאנד. איך מוז דערצו צוגעבען, האס אבער מיט דעם מעהרען זיך פון די מניעות וואקסט אן און פערשטארקט זיך אין א פיל גרעסערער מאס דער יודישער כוח. דעריבער מוזען די מניעות סוף כל סוף בעזייטיגט ווערען.

א משל פון נייעסטער יודישער געשיכטע.

ווער האט האס נאך די אב־געשעהענישען פון 1929 אין א"י מיט'ן ציוניזם נישט אפגעזאגט דעם רבנן־קדיש? „עס איז דאך געווען קלאר" פאר יודען און נישט־יודען, „אז דער גורל פון ציוניזם איז שוין האן געווען פערחתמעט". פערגלייכט איצטער דעם איצטיגען מצב אין א"י מיט דעם דאמאלסטיגען — ווען איהר פערשטיין, וואס דער יודישער קאמף פאר'ן קיום פערמאגט!... עס וואקסען די מניעות פאר יודען אויך אין א"י. אבער עס וואקסט אויך נאך שטארקער דער יודישער כוח, וועלכער מוז און וועט סוף־כל־סוף מנצח זיין!

א נייע ערשיינונג זעהען מיר אין דעם יודישען קאמף פאר'ן קיום נאך די מעשים תעתועים אין דייטשלאנד; צום ערשטען מאל, אויב איך האב קיין טעות נישט, האבען זיך יודען פון אלע לענדער פעראייניגט און זענען, ווי נאך א קאמאנדע, ארויסגעטראטען מיט'ן באיקאט געגען דייטשלאנד. יודען זענען ווייטער מיט פעראייניגטע כחות ארויסגעטראטען געגען דייטשלאנד נישט נאר מיט אנ'עקאנאמישען, נאר אויך, און, אגעוויסער מאס, מיט א פאליטישען און מאראלישען באיקאט. פון אלץ אינאיינעם האט זיך ארויסגעשמידט ביי יודען אזא כלי־זיין געגען דעם דייטשען היטלעריזם, וועמענס ארבייט און אין א געוויסער מאס אויך דער פועל־יוצא לאזען זיך שוין מערקען. לוידער שאדען אונז אויך, דא די „שווארצזעהער", וואס האלטען אין איין שרייען היסטעריש: „גוואלד ראטעוועט! מיר גייען אונטער"... היסטעריקע איז דא בעזונדערס שעדליך: עס איז נישט נאר נישט נוציג, נאר עס איז אויסערארדענטליך שעדליך פונאנדערצוגיסען זיך אין א מבול פון „באיקאט־ארטיקלען", וועלכע הויבען באלד אן שטארק צו דערעסען און אפצושטומפען די שארפע אכטונג, מיט וועלכע די יודישע געזעלשאפט פערפאלגט דעם יודישען קאמף געגען היטלעריזם! „באיקאט־ארטיקלען" מוזען זיך בעווייזען פון צייט צו צייט און מוזען נעמען דעם עולם נישט אזוי מיט זייער כמות, ווי מיט זייער איכות...

על כל פנים מערקען מיר דא צום ערשטען מאל, ווי יודען פון דער גאנצער וועלט טרעטען ארויס אפען און אנטשלאסען אקטיוו געגען די שונאים און פערפאלגער פון זייערע אומשולדיגע ברידער.

אזוי ארום פערגרעסערט זיך פאר אונזערע אויגען די יודישע סאלידאריטעט און די אקטיוויטעט פון דעם יודישען שוץ־כוח

אין א גוטער שעה!

מלחמה אדער בירגער-קריג?

אין היטלערלאנד פאראדירט מען נאך אלץ

„גאזעטא פאלסקא" פערנעמט זיך מיט דער פראגע: וואס פאר א כאראקטער טראגט דער שטרייט צווישען דייטשלאנד און עסטרייך. די צייטונג געפינט איין, אז מיר האבען דא צו טון נישט מיט קיין קריג צווישען צוויי לענדער, נאר מיט א בירגער-קריג אין איין אין דעמזעלבען לאנד.

ווייל, פרעגט די צייטונג, „צי קעמפט די עסטרייכישע רעגירונג געגען דעם אנשלוס? צי קעמפט זי געגען היטלערן? צי איז אין די אלע געוואלדיגע פאלעמיקעס פאראן מעהר די רייד וועגען דער זעלבסטשטענדיגקייט פון דער עסטרייכישע מלוכה, אדער גאר וועגען די רעזשימען, וואס הערשען אין ביידע לענדער? צי הערענדיג די דיסקוסיע פון ביידע זייטען האט מען דעם איינדרוק, אז דא רייסען זיך ארום צוויי פעלקער אדער צוויי פארטייען? צי מאכט דער קאמף דעם איינדרוק פון א רייסעניש צוליב טעריטאריע, אדער גאר וועגען א זאך, וואס איז טויזענד מאל סובטעלער, א קאמף וועגען דער נשמה פון דייטשען פאלק? צי דערמאנט נישט גיכער דער געגענזאץ דאלפוס—היטלער דעם געגענזאץ ביסמארק — ווינדהאורסט, איידער ביסמארק—נאפאלעאן III.

די „נ. פ." בעגרינדעט איהר געדאנק:

דער אנשלוס איז געווען א פראגראם-טייל פון די עסטרייכישע סאציאליסטען. איצט זענען די סאציאליסטען געגען א פעראייניגונג מיטן דריטען רייך. דעם אנשלוס האט געפרובט פערווירקליכען שאבער, א מענש, וואס איז געשטאנען נישט זעהר ווייט פון דעם לאגער, פון וועלכען עס שטאמט דער איצטיגער קאנצלער. איצט איז דאלפוס די פערזאן, וועלכער פיהרט דעם דראמאטישען קאמף געגען היטלערן. דעם אנשלוס האט צונויפגעשטיקעוועט דער האלב-גלח ברינינג, איצט צלמען זיך איבער די עסטרייכישע קאטאליקען, ווען זיי דערזעהען דעם האקענקרייץ. דאס איז אן צווייפעל פארטיידיגונג פון דער אונאפהענגיגקייט. אבער קודם-כל פון וואס פאר אנ'אונאפהענגיגקייט? פון דער עסטרייכישער מלוכה אדער פון דער עסטרייכישער סאציאל-דעמאקראטיע און אנדערע פאליטישע פארטייען.

דיזעלבע צייטונג ברענגט אויך א קארעספאנדענץ פון בערלין, אין וועלכער דער מיטארבייטער שילדערט צוויי גראנדיעזע פאראדען פון מיליטערישע אפטיילונגען, אויף וועלכען עס שטיצט זיך דער איצטיגער רעזשים אין דייטשלאנד: ס. א. (שטורם-אפטיילונגען) ס. ס. (שטורם-שטאפלען.) די שטורם-שטאפלען זענען די אויסגעקליבענע, די בעסטע אפטיילונגען פון דער היטלעריסטישער גווארדיע. זיי געהען אנגעטון אין שווארצע מונדירען) אין די פאראדען האבען זיך בעטייליגט העכער 80 טויזענד ס. א. און 11 טויזענד ס. ס. דער קארעספאנדענט שטעלט פעסט, אז דער אינטערעס פון דער בערלינער בעפעלקערונג צו די פאראדען איז געווען א מינימאלער. אזוי א שטייגער זענען אויפ'ן גרונעוואלדער סטאדיאן, וואו עס איז פארגעקומען דער פאראד פון די ס. ס. און וועלכער קאן אריינגעמען ביז 50 טויזענד מאן געווען סך הכל 5 טויזענד צושויער. אפילו די צאהל „גאפיעס" אויף די בערלינער גאסען איז געווען א גאנץ קנאפע. די אפטיילונגען אליין האבען נישט געמאכט קיין גלאנצענדען איינדרוק. אזוי א שטייגער האט מען פון די ס.-ס. וועלכע האבען געהאט אדורכצומאכען א מארש פון א פאר צענדליג קילאמעטער, בעת'ן פאראד געמוזט אוועקפירען פון פעלד 30 פערחלשטע. פון די פאראדען, וואס ער האט בייגעוואוינט, מאכט דער קארעספאנדענט דעם פאלגענדען אויספיהר:

אט די צוויי בערלינער פאראדען, פונקט ווי די ענליכע צוזאמענפליהען אין אנדערע שטעט פון דייטשלאנד זענען דיקטירט געווארען, דורך אינערליכע מאטיווען. די רעגירונג קען זיך דערווייל נאך נישט בערימען מיט קיין גרויסע ערפאלגען: וויען איז נאך אלץ נישט „גלייכגעשאלטעט" און דער קאמף מיט דער ארבייטסלאזיגקייט ווערט געפיהרט מיט גרויסע עפעקט... בלויז אויף די שפאלטען פון די בלעטער, אבער ווי עס זעהט אויס אין דער ריכטיגקייט, דאס ווייסט מען צום בעסטען אין יעדער דייטשער פאמיליע... עס שאדט אלזא נישט צו ווייזען, ווי דיסציפלינירט עס איז די גווארדיע פון רעזשים, ווי שנעל די פארטיי קאן קאנצענטרירען אין בערלין די ס. א. און ס. ס... אויף לאנג קען אזא מעטאדע נישט גענוגען, אבער דערווייל איז עס בעגוג אויף צו האלטען אין שאך נישט בלויז די „פערעטערישע קאמוניסטען", נאר אויך די צו ראדיקאל-דענקענדע מיטגלידער פון דער אייגענער פארטיי.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

אויגוסט

זון-אויפגאנג 4.28
זון-אונטערגאנג 6.49

מיטוואך

23

א

אלול תרצ"ג

שטרייק-בעוועגונג

ביי די קירזשנער - כאלופניקעס

די קירזשנער-כאלופניקעס האבען ביז יעצט געארבייט ביי אויסערגעוועהנליכע שלעכטע [illegible] דינגונגען, גרייטען זיי זיך שוין דערפאר עטליכע חדשים צום קינפטיגען ווינטער-סעזאן. די פאך-קאמיסיע פון קירזשנער-כאלופניקעס ביים האנט-ווערקער-פעראיין, פיעטריקאווער 64, האט אנגע-נומען אלע מיטלען, אז אין קינפטיגען סעזאן זא-לען רעגולירט ווערען די ארביטס-בעדינגונגען אין פאך. א גאנצע רייהע גוט-בעזוכטע פערזאמ-לונגען האבען בעשלאסען ארויסצושטעלען פאדע-רונגען צו די קאנפעקציאנערען. צוליב דעם, וואס די לעצטע האבען די פאדערונגען נישט אונטער-געשריבען ביז זונטאג, דעם 20 אויגוסט, האט דאס פאך פערשטרייקט. עס שטרייקען איבער 100 כאלופניקעס.

ביי די טריקא-נייער

דער שטרייק פון די טריקא-נייער-כאלופניקעס וועלכע דויערט שוין 2 וואכען און ווערט אנגע-פיהרט פון האנטווערקער-פעראיין, פיעטריקאווער 64, איז געווארען מיט'ן היינטיגען טאג פער-שארפט צוליב דעם, וואס די אונטערנעהמער ווי-לען נישט נאכקומען די פאדערונגען פון די שטרייי-קענדיגע, און די לעצטע קאנפערענץ פון מאנטאג, דעם 21 ה. ח. איז צוליב דער עקשנות'דיגער האלטונג פון די ארבייטס-געבער, איבערגעריסען געווארען. עס ווערען אפגעשטעלט אלע געבען-צוווייגען אין דער דאזיגער בראנזשע.

עס שטרייקען 150 כאלופניקעס.

כלה-מעדעל ווארפט זיך אראפ פון 3. שטאק

און ווערט דער'הרג'עט אויפ'ן ארט

שוידערליכע טראגעדיע מיט א יודישער מאטוזשיסטקע אויף פולנאצנא-גאס

(2) נעכטען אין דער פריה, איז די פול-נאצנא גאס אויפגעציטערט געווארען פון א שרעק-ליכער טראגעדיע.

ארום 8 א זייגער אין דער פריה, האבען די איינוואוינער פון פולנאצנא 8, דערהערט א קלאפ. ווען די שכנים זענען ארויס אין הויף, האבען זיי געזעהען ליגען א יונגע פרוי אין א קאלוזשע בלוט, אהן סימנים פון לעבען.

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, איז דאס די 26-יעהריגע לאה ב—ס פון קוטנא, וועלכע איז מיט א טאג פריהער געקומען צו גאסט קיין לאדז צו איהר פערהייראטער שוועסטער, וועלכע וואוינט אויף פולנאצנא 8. זי האט אויסגענוצט א מאמענט ווען די הויז-מענשען זענען געשלאפען, האט זי זיך אראפגעווארפען פון דריטען שטאק. און איז אויפ'ן ארט דער'הרג'עט געווארען.

* * *

וועגען דעם טראגישען זעלבסטמארד דער-וויסען מיר זיך פאלגענדע פרטים:

די זעלבסטמערדערין איז א טאכטער פון א רייכען קוטנער מאנופאקטור-סוחר ב. די טאכטער האט געלערנט אין א קוטנער שולע און בעקומען מאטורע.

היות, ווי לאה איז געווען זעהר א שעהן און געראטען מעדעל און דערצו מיט א גרויסען נדן, האט מען דעם פאטער אנגעבאטען די שענ-סטע שידוכים, און מיט עטליכע חדשים צוריק, איז זי פערלאבט געווארען פון פאנטער מיט א זוהן פון אנ'ארטיגען גביר, מרדכי ב.

פון די תנאים אן, איז די כלה ארומגעגאנ-גען א צעשטרייטע, זי האט פערלוירען דעם הו-מאר און איז ארומגעגאנגען ווי א נעכטיגע. אפט-מאל האט זיך דער פאטער מיט די טאכטער צע-ווערטעלט, מחמת זי איז נישט בעשטאנען אויפ'ן שידוך מיט דעם פיאנטער בחור.

מיט עטליכע טעג צוריק האבען די מחותנים אפגעשמועסט זמן חתונה, צוליב וואס ס'איז ווידער געקומען צו א שארפע מחלוקה, א שטארק דענער-ווירטע איז זי אוועק צום צוג און געפאהרען צו דער שוועסטער קיין לאדז, פאר די שוועסטער האט זי זיך אראפגעריסען פון הארץ. נעכטען א גאנצען טאג האט זי געוויינט, א גאנצע נאכט האט זי קיין אויג נישט צוגעטון. און האט זיך ארומגע-דרעהט פון איין שטוב אין דער אנדערער. שפעט ביינאכט האט זי געפרובט שרייבען א בריף, זי האט איהם אבער באלד צעריסען אויף פיצלעך.

ארום 8 א זייגער אין דער פריה, ווען די שוועסטער איז געשמאק געשלאפען, איז זי צו צום פענסטער און זיך אראפגעווארפען, און איז אויפן ארט דערהרגעט געווארען.

צו דער לויה, וואס איז נעכטען פארגעקומען איז טעלעגראפיש ארויסגערופען געווארען דער פאטער פון קוטנא.

דער טראגישער זעלבסטמארד האט אין דער פולנאצנא גאס און אין דער גאנצער געגענד גע-מאכט אנ'ערשיטערנדען איינדרוק.

זיך פערקלענערט די צאהל ארבייטסלאזע

וואס בעקומט אונטערשטיצונג

(2) לויט ווי מ'אינפארמירט אונז פונם קרייז ארבייטסלאזען-פאנד איז אין דער לעצטער וואך אויסגעצאהלט געווארען אונטערשטיצונג אין דער לאדזשער וואיעוואדזטווע 5,429 ארבייטסלאזע.

אין משך פון דער וואך איז די דאזיגע צאהל פערקלענערט געווארען אויף 245 מאן.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: מ. קאצ-פערקאוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקעוויטש (קא-פערניקא 26) י. זונדעלעוויטש (פיעטרקאווער 25) סאקאלעוויטש און שאט (פשיאזד 19), מ. ליפיעץ (פיעטרקאווער 193), ריכטער און לאבארדא, 11 ליסטאפאד 86).

ארויפגעפאלען א קינד פון ערשטען שטאק

(2) אויף באזארנא 8 איז פון פענסטער פון ערשטען שטאק ארונטערגעפאלען די 3-יעהריגע נאסטושיא גינסבערג.

פאגאטאוויע האט דעם שטארק צוקלאפטען קינד ערטיילט ערשטע הילף.

אוועקגעפאלען פאר הונגער

(2) אויף סטאדאליאנא 10 איז אוועקגעפא-לען פאר נוים און הונגער א בצוויסע העלענא בארטשאק - אהן א שטענדיגען וואוין-ארט.

מען האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף דרעווגאווסקא גאס.

גנבות

(2) ביי סאלאמאן סוואט פון מאנופאקטור-לאגער (פיעטריקאווער 73) האט מען ארויסגע-גנב'עט 4 שטיק סחורה פאר 500 זלאטעס.

(א) ביי משה גאלדשטיין (זשעלאנא 12) האט מען ארויסגע'גנב'עט פערשידענע חפצים פאר 2,000 זלאטעס.

דרענגער. קלעצער און ברעטער

די בוי-ארבייט אויף דער לינקער זייט...

(2) אין שייכות מיט דעם דויערענדען שטרייק אין דער בוי-בראנזשע, גייען ארום איבער פערשי-דענע פלעצער קאנטראל-קאמיסיעס פון די שטריי-קענדע ארבייטער, כדי נאכצוזעהן, צי אויף די פלעצער ווערט נישט געארבייט דורך שטרייק-ברעכער.

עס איז קלאר, אז די קאמיסיעס טרעפען טאקע אן אזעלכע שטרייק-ברעכער און דאן מאכט זיך אין א מיטען וואך — חנא...

אזוי „העפטיגען קאנפליקט" איז אויך נעכ-טען אויף אינזשיניערסקא 8, וואו א קאמיסיע האט אנגעטראפען אויף שטרייק-ברעכער.

אזויווי עס האבען נישט געהאלפען די רייד און דאס איבערצייגען, און די קאמיסיע האט דער-זעהן, אז מיט גוטען וועט זי דא גארנישט אויס-פועל'ן — האט מען זיך גענומען צו די כלים, און עס איז ענטשטאנען א היציג געשלעג אויף דרענ-גער קלעצער, ברעטער א. ד. גל.

דער סך הכל פונ'ם „קאמף" איז געווען, אז ס'האט געמוזט ארויסגערופען ווערען פאגאטאוויע, וועלכע האט דעם 58-יעהריגען יוזעף קעמפינסקי (לימאנאווסקא 39) געמוזט איבערפיהרען מיט זיינע עטליכע צעבראכענע ריפען אין שפיטאל אריין, אין נאך דריי ערנסט-בעשעדיגטע ערטיילען ערשטע הילף.

צוויי אויסוואורפען פארן געריכט

צוויי און דריי יאהר טורמע פארן פערגוואלדיגען א מיידעל

(2) אנגעהויבען האט זיך עס מיט א הוליאנקע אין לאגעוויק, וואו שקצים מיט שיקסעס האבען זיך געלאזט וואוילגיין און געטאנצט.

אויף דער דאזיגער „זאבאווע" איז אויך גע-ווען א געוויסער עדוואארד דילעווסקי, וועלכער האט זיין גאנצע אויפמערקזאמקייט געווענדעט אויף דער 18-יעהריגער רעגינא קליס, און ער האט מיט איהר אזוי לאנג געטאנצט ביז ער האט זי ארויס געפיהרט אין דרויסען און זי געוואלט פערגוואל-טיגען.

אין דעם האט איהם אבער געשטערט דער קליס'ס א חבר'טארין, א געוויסע בראנ. סלאווא יוש-טשאק.

דאס מיידעל האט זיך דאן געווענדעט צו איהרע בעקאנטע, זיי זאלען איהר אפפיהרען א היים.

8 בחורים זענען איהר דאן אוועק בעגלייטען אבער אינמיטען וועג האט זיי אנגעיאגט דילעווסקי, וועלכער האט ארויסגעכאפט א מעסער, און דער קלעהרט, אז ער וועט זיך צו זיי בעהמען נישט אויף א שפאס, אויב זיי וועלען תיכף נישט אפ-ציהען.

די בחורים האבען זיך טאקי דערשראקען, און זענען באלד ענטלאפען, איבערלאזענדיג דאס מיידעל אין רשות פונ'ם ווילדען יונג.

דילעווסקי האט נישט געמאכט קיין לאנגע שהיות און מיט דער הילף פון א קאלעגע — עוגע-ניוש מאשינסקי — האט ער דאס מיידעל אויף א ברוטאלסטען אופן פערגוואלדיגט.

אנקומענדיג קיין זגערזש, האט דאס אומגליק-ליכע מיידעל די גאנצע געשיכטע איבערגעגעבען אין דער פאליציי, און די 2 אויסוואורפען זענען בעכטען געשטעלט געווארען פאר א געריכט.

דער 22-יעהריגער עדוואארד דילעווסקי האט בעקומען א פסק דין — 3 יאהר טורמע, און דער 23-יאהריגער מאשינסקי — 2 יאהר.

א פאבריקס-שרפה

(2) אויף קילינסקיעגא 234 איז נעכטען אין דער פאבריק פון „ס. דאנציגער און קאמפ." אויס-געבראכען א שרפה פון א פונק אין א רייסעריי-מאשין.

עס זענען באלד אנגעקומען אויפ'ן ארט 2 אפטיילונגען פייערלעשער, וועלכע האבען דאס פייער לאקאליזירט אין משך פון אנדערטהאלבען שעה אנגעשטרענגטע ארבייט.

די ארבייטער יאן מרובקא און עדווארד ראק האבען בעת דער רעטונגס-אקציע בעקומען בראנד-וואונדן אויף די פנים'ער און די פיס. פאגאטאוויע פון דער קראנקען-קאסע האט זיי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דער מאטעריעלער היזק בעטרעפט אנ'ערך 15 טויזענד זלאטעס.

האנדעלס-טראנזאקציעס מיט די סאוויעטן

וועלען אין די נאהנסטע טעג געשלאסען ווערען

(אג) זייט א לענגערער צייט פיהרען זיך אונטערהאנדלונגען וועגען גרעסערע טראנזאקציעס מיט טעקסטיל-סחורות, וואס זאלען געשלאסען ווע-רען מיט די סאוויעטען. הגם די אונטערהאנדלונגען האבען זיך שוין אנגעהויבען מיט אייניגע חדשים צוריק און מען איז שוין געווען זיכער, אז זיי זענען געבליבען אויף א טויטען פונקט און אין היינטיגען יאהר וועלען זיי שוין נישט רעאליזירט ווערען, דערוויסען מיר זיך אבער איצט, אז עס איז ווידער פארגעקומען א ענדערונג. דער סאוו-פאלטארג אין ווארשא ערווארט אין די נאהנסטע טעג פון מאסקווע א ענטגילטיגען ענטשלוס אין דער דאזיגער פראגע. מען דארף דעריבער ערווארטען, אז שוין אין דער לויפענדער וואך וועט די טראנ-זאקציע מיט די סאוויעטען פינאליזירט ווערען. אין שייכות מיט'ן דאזיגען ענין פאהרט די טעג ארויס קיין ווארשא דער פרעזעס פון דער פירמע אייטינגאן און קאמפ. נאאום אייטינגאן.

25 פראצ. פון די קאטאן-פאבריקען נישט טעטיג

(אג) ווי מיר האבען שוין געמעלדעט ווערט איצט אין דער קאטאן-אינדוסטריע אדורכגעפיהרט א סאנאציע. בכדי צו פערהיטען פון א איבערפרא-דוקציע האט דער קארטעל פון די קאטאן-פאבריקען בעשלאסען אפצושטעלען די פאבריקען אויף צוויי וואכען. פון 31-טען יולי ביז דעם 12-טען אויגוסט זענען אפגעשטעלט געווארען 10 פראצענט פון די פאבריקען. פון 14-טען ביז'ן 26-טען אויגוסט זענען אפגעשטעלט געווארען ווייטערדיגע 25 פראצ. קאטאן-פאבריקען. וועגען דעם אפשטעלען די ווייטערדיגע 65 פראצענט וועט אנגענומען ווערען א בעשלוס אין די נאהנסטע טעג.

ארויסגעפאלען, צי ארויסגעווארפען

שטערבליך פערוואונדעט געווארען א קאנדוקטאר

(2) בעת דער פאסאזשיר-צוג קאטאוויץ—לאדז האט עהערנעכטען געהאלטען ביים צוקומען צו דער לאדזשער סטאציע איז פון אנ'אפענער וואגאן-טיר ארויסגעפאלען דער 42-יאהריגער קאנדוקטאר אדאם סאדאווסקי (פון דארף דאבראן, לאדזשער קרייז) און זיך געפעהרליך צושמעטערט דעם קאפ.

אין א גוסס'ן צושטאנד האט מען איהם אפ-געפיהרט אין שפיטאל.

פאליציי פיהרט אדורך אנ'ענערגישע אויס-פארשונג, צי האט מען דא צו טון מיט אנ'אומ-גליקספאל, צי מיט א פערברעכען.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנד-לונג און סעקסועלע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4 -8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג

פאר אונבעמיטעלטע - לגטשניצע-פרייזען.

יודישע ארימעלייט וועלן נישט בעקומען קיין אומזיסטע מיטאגען

אינטערווענץ פון דער קהלה נישט געהאט קיין ערפאלג

ביז א געוויסער צייט צוריק האט דער ארבייטס-פאנד געשטיצט די אומזיסטע קוכען פאר דער ארבייטסלאזער און פעראַרימטער בעפעלקערונג. דער ארבייטס-פאנד האט אויך געשטיצט די אומזיסטע קוכען פאר דער יודישער בעפעלקערונג, וואס זענען בצשאפען געווארען דורך דעם פעראיין „נותן-לחם".

מיט עטליכע וואכען צוריק האט דער ארבייטס-פאנד פלוצלינג אפגעשטעלט דעם גרעסטען טייל אונטערשטיצונגען פאר די קוכען פון „נותן-לחם". דער מאטיוו איז געווען דער, וואס צוליבן די קליינע פאנדען קען דער ארבייטסלאזער-קאמיטעט נאר שטיצען אזעלכע ארבייטסלאזע מיט מיטאגען, וואס האבען ביכלעך פון מלוכה'שען ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט, פון דער קראנקען-קאסע א. א. וו. צוליב דעם האבען פערלוירען דאס רעכט אויף מיטאגען דער גרעסטער טייל יודישע ארימעלייט, וואס האבען געגעסען אין די קוכען פון „נותן-לחם".

די קהלה-פערוואלטונג האט צוליב דעם אינטערווענירט ביים ארבייטסלאזען-קאמיטעט, אז די פעראַרימטע יודען זאלען צוריק בעקומען דאס רעכט אויף די מיטאגען. נעכטען איז אנגעקומען אן ענטפער פון פרעזעס פון ארבייטסלאזען-קאמיטעט, אז די יודישע ארימעלייט וועלען ווייטער נישט בעקומען די מיטאגען, ווייל דער ארבייטס-פאנד שטיצט איצט די ארבייטסלאזע מיט ארבייט און נישט מיט מיטאגען.

שרעקליכער פארפאל אין זשאביעניץ

יונגער יודישער בחור איז איבערגעפאהרען געווארען אויף טויט דורך דער באהן

היינט ארום 1 זייגער בייטאג איז אויף דער באהן-סטאציע זשאביעניעץ איבערגעפאהרען געווארען א 15 יעהריג יודיש יונגעל, דאס בילד איז געווען א שרעקליכעס:

דער קאפ איז געלעגען בעזונדער אפגעשניטען און דער גאנצער קערפער איז געווען צו-קוועטשט. קיין דאקומענטען האט מען ביים הרוג נישט געפונען. דאס איז א חסיד'יש בחורל מיט לאנגע פאות קורץ געשוירען די האר.

באלד ווי דער פארפאל איז געשעהן האט מען אנגעקלינגען אין „חסד של אמת" וועלכע האט גלייך דעלעגירט די פארפאל-קאמיסיע אויף דעם ארט פון פארפאל און נאך א ענערגישען אינטער-ווענץ ביי דער מצבה, ערלויבט געווארען איבער צופיהרען דעם הורג מיט דער מיטה פון „חסד-של אמת" אין פראסעקטאריום אריין.

מ'בעט זעהר די קרובים אדער בעקאנטע וואס ווייסען אדער זענען זיך משער ווער דאס קאן זיין, אז זיי זאלען זיך וואס גיכער מעלדען אין סעקרעטאריאט פון „חסד של אמת" פיעטרי-קאווער 34 כדי צו קענען אדורכפיהרען די קבורה און אז דער הורג זאל נישט ווערען געפלמסט.

ס'איז כדי צוצוגעבען, אז דער הורג האט געטראגען אויף זיך א פריש העמדעל מיט די אויס-געניטע ליטערעס H. G.

זי איז נישט גלאט אבי-ווער

נאר זי שטעלט מיט זיך פאר די ריכטיגע „פערזענליכקייט"

(א) נעכטען איז געשטאנען פאר'ן שטאַטישען געריכט די 29-יעהריגע קאטאושינא גראַיעצקא, וועלכע איז דעם 10 יולי ה. י. אויף באַפיאָטקאָווסקיעגאָ גאַס 28 בעפאַלען אַ געוויסע יאַדוויגאַ כאַרבאַ פון אָוואַרקאַוו און צוגערויבט ביי איהר אַ האַנד-ביטעל מיט 52 זלאָטעס.

מען האָט די אָנפאַלערין דאַן אַרעסטירט, און עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די „בחור'טע איז נישט גלאַט אַבי-ווער, נאָר אַ פראָסטיטוטקע און אַ רויבער'ין מיט אַ זעהר רייכער פערגאַנגענהייט.

אין יאָהר 1913, נאָכ'ן טויט פון איהרע עלטערן און איהר אַפּיקון, אַן אָפיציר פון דער רוסישער אַרמעע סמאָלאָטאָוו, איז זי מיט דער משפחה איהרער אַרויסגעפאָהרען קיין אַמעריקאַ.

דאָרט איז זי געוואָרען אַ גאַסען-מיידעל, און אַז מען האָט זי דעפּאָרטירט אין אַ דיסציפּלינאַר-אַבשטאַלט, איז זי פון דאָרט ענטלאָפען און זיך בעקענט מיט אַן אָפיציר פון דער רוסישער אַרמעע אַנטאָן סימאַנאָוויטש.

מיט איהם האָט זי אָנגעשפּאַרט אַזש קיין רוסלאַנד — אין אַפּריל 1920 — און ווען סימאַנאָוויטש האָט אָרגאַניזירט אויף דער גרעניץ אַ באַנדיטען-באַנדע, האָט זי זיך אין דער באַנדע שטאַרק בעטייליגט.

נאָך שפּעטער האָט זי זיך אַריינגעקראָגען קיין פּוילען, וואו זי איז — אין בריסק — צוגעשטאַנען צו דער „רויבער"-באַנדע פון אַליגעם אַרנאָלד כאַנקאָווסקי, וועלכענס קאָכאַנקע זי איז געוואָרען...

נאָך דעם ווי סאַנקאָווסקי'ס באַנדע איז אויפגעלעזט געוואָרען און סאַנקאָווסקי'ן גופא האָט מען אַריינגעזעצט אויף 15 יאָהר אין טורמע, איז די גראַיעצקאַ דורך וואַרשאַ געקומען קיין לאָדז, וואו זי האָט אָנגעהויבען צו „אַרבייטען אויף אייגענעם אחריות", פערנעהמענדיג זיך מיט פּראָסטיטוציע און מיט'ן בערויבען אייזאַמע פרויען.

דאָס געריכט האָט זי פער'משפט אויף 2 יאָהר טורמע.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר וענערישע און געשלעכטס-קראנקה

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאנא 7, טע. 141-32.

נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אוועגד, זונטאג פון 9—11 בייטאג.

קאמוניקאט

פון דער יודישער געזעלשאפט פאר לאנדקענטשאפט אין לאדז, וואול-טשאנסקא 35, טעל. 121-53.

דער אויפענטהאלטס-פרייז אויף דער קאלאניע אין קארוויע איז פערקלענערט געווארען אויף 4.50 גילדען טעגליך.

בכדי צו געבען די מיטגלידער פון דער געזעלשאפט א מעגליכקייט צו בעקענען דעם פוילישען ים-ברעג און די קאלאניע פון דער געזעלשאפט אין קארוויע — ווערט ארגאניזירט א 7 טאגיגער פראפאגאנדע-אויספלוג נאך קארוויע מיט א פולען אויפענטהאלט אויף דער קאלאניע. דער אויספלוג קומט פאר פון 25 ה. ח. ביז'ן 1-טען סעפטעמבער ה. י. ביי א מינימאלען אפצאהל פאר מיטגלידער — 50 גילדען, פאר נישט-מיטגלידער 67.80 זל.

דער אפצאהל נעמט ארום רייזע-הוצאות פון לאדז נאך קארוויע און צוריק. פולע בעקעסטיגונג (5 מאל טעגליך) און אויפענטהאלט אויף דער קאלאניע.

דעם 25 און 26-טען ה. ח. קומט פאר א 2-טאגיקער אויספלוג נאך גדיניע, העל, דאנציג, אליווע און צאפאט. אפצאל פאר מיטגלידער 28.50, פאר נישט-מיטגלידער — 31.50 גילדען.

שבת, דעם 26 ה. ח. — אויספלוג אין דער טראמוואי-רעמיזע אויף דאמבראווסקא גאס.

זונטאג, דעם 27 ה. ח. — אויספלוג א. ג. „מיטן גאנג פון דער ענטוויקלונג פון לאדז".

זונטאג, דעם 27 ה. ח. „אויספלוג נאך גלאוונא אויף דער קאלאניע, פון דער י. ג. פ. ל.".

דעם 2 און 3 סעפטעמבער ה. י. — 2 טאגיגער אויספלוג נאך טשענסטאכאוו.

שבת, דעם 2 סעפטעמבער 1933 — אויספלוג נאך קאכאניבעק.

איינשרייבונגען אין סעקרעטאריאט פון דער געזעלשאפט, וואולטשאנסקא 35, טעל. 121-53 יעדען טאג פון 6 ביז 10 אווענד.

די ספארט-מעדיצינישע בעראטונגס-שטעלע

ביים קריין-צענטער וו. פ. ווערט צייטווייליג געשלאסען ביז'ן 15 סעפטעמבער ה. י.

מ'טאר נישט רופן א סעקוועסטראטאר

מיט אזעלכע „טיטולען", ווי למשל: שובראוויעץ, זלאדזשעי וכדומה

(א) והא ראיה:

איינער יוזעף האזענדארף (פיעטריקאווער 109) האט בעוונותינו הרבים געהאט זעהר אפט צו טון מיט קאמארניקעס, סעקוועסטראטארען א. א. עהנליכע מינים מענשען.

אין פעברואר ה. י. איז עטליכע מאל געקומען צו האזענדארפ'ן דער סעקוועסטראטאר פון 1-טען אמט, וולאדיסלאוו גלאפא.

דער דאזיגער סעקוועספראטאר האט איהם לויטן דין, געמאכט א „זאיענטשיע" און אויפן 28 פעברואר בעשטימט די ליציטאציע.

האזענדארף האט זיך מקדים געווען און א טאג ערב דעם ליציטאציע-טערמין איינגעצאהלט א טייל געלד.

דאס האט אבער נישט געשטערט דעם סעקוועסטראטאר אויף דעם צווייטען טאג צו קומען מאכען די ליציטאציע, און אז האזענדארף האט איהם דערזעהן, איז ער אריינגעפאלען אין א גרימצארן, אז ער האט אנגעהויבען שרייען: „שובראוויעץ, זלאדושעי" וכדומה.

ער האט נעכטען בעקומען דערפאר א חודש אומבעדינגטען ארעסט.

ד"ר מעד. מ. העללער

ספעצ. פאר הויט און וענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

צוריקגעקעהרט

8 טראוגוטא 8, טעל. 17989.

נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4—8 אוו. פאר פרויען א ספעציעלע ווארטע-זאל. אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

ארעסטירטע געלד-פעלשער

(א) פאר'ן אויספערטיגען און פערשפרייטען פאלש געלד, זענען ארעסטירט געווארען אויף מלינארסקא 68: דאס פארפאלק ראק און מאריאנא יושעמבאווסקא און סטאניסלאוו מילער.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — —	85.50
3 פראצענטיגע בודאוולאנע —	38.75
4 „ דאלארובקא —	49.50
7 „ סטאבילזאציע (אמ.)	52.00
8 „ ווארשאווער פאנד-בריף	44.25
8 „ לאדזער „ „	41.00
ענגלישער פונט — — —	29.53
דאלאר — אפיצ. 6.58, נישט אפיצ. —	6 56
גאלד-דאלאר — — —	9.02
גאלד-רובל — — —	4.75
דייטשער מארק — — —	2.11

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר

אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

11 ליסטאפאר 9 (קאנסטאנטינער)

טעל. 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

ר. איזראעל

דירעקטאר אדאלף גאלד

סענסאציאנעל-שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען ● 29 ●

קאפיטעל 7.

ניוטא אין דערהיים

ניוטא איז צוריקגעקומען פון ווארשא, נאך די שרעקליכע איבערלעבענישען וואס זי האט דארט געהאט. איהר מאן, דער אנגעזעהענער פאבריקאנט איז געווען א פשוטער גנב, געגנבעט א דיא מאנטען האלובאנד. איהר מאן האט זי פעררעטען אויף אזא מיאוסען אופן אז ס'קליגט דערמיט גאנץ פוילען, זי איז געווען איבגאנצען צובראכען, איהר איינציגע האפנונג איז געווען לעאן דאבזשינסקי, וועמען זי האט אויפריכטיג געליבט און געהאלטען, אז אויך ער ליבט זי אזוי שטארק. פונקט אזוי ווי לעאן האט געווארט אויף איהר, כדי זיך אראפצורייסען פונ'ם הארץ, אזוי גוט האט ניוטא געווארט אויף לעאנען, באלד ווי זי איז געקומען האט זי אנגעקלינגען צו לעאנען פון ווארשא האט זי איהם קיין שום ידיעה נישט געגעבען, זי האט פשוט נישט געקענט איהם איבערגעבען דאס וואס ס'איז געשעהן, ערשט איצט ווען זי האט זיך אביסעל בערוהיגט האט זי זיך ערשט געקענט טרעפען מיט לעאנען און מיט איהם שמועסען, לעאן איז דעמזעלבען טאג אין אווענד געקומען צו ניוטאן

זי איז איהם געפאלען אויפ'ן האלז און ווייענדיג איהם אהן אויפהער געקושט, איהר צונג איז געוועזן אזוי ווי צוגעקלעפט, זי האט קיין איין טאן נישט געקענט ארויסברענגען, הגם זי האט געוואלט אזויפיל רעדען. אויך לעאן איז געווען פערקלעמט, אויך ער האט געהאט איבערלעבענישען, פון וועלכע ניוטא האט נאך ביז איצט איבגאנצען נישט געוואוסט, א לאנגע צייט זענען זיי אזוי געשטאנען ארומגענומען איינער דעם אנדערען ביז זיי האבען זיך אזוי ווי איבערגעוועקט פון א שלאף אין וועלכען זיי האבען געזעהען א הערליכען חלום

— יא, לעאן, האט ניוטא אנגעהויבען דאס געשפרעך, איך האב זעהר פיל מיטגעמאכט אין פערלויף פון די עטליכע טעג וואס איך בין געווען אין ווארשא

כ'האב ווען אלץ געלעזען אין די צייטונגען, ניוטא, איך האב דיר מיטגעפיהלט, זעהר שטארק מיטגעפיהלט. כ'האב אבער דיר מיט גארנישט געקענט העלפען

— ס'קומט אויס מאדנע, לעאן, געדענקסט ווי מיר ביידע האט צוגעטראכט פלענער ווי אזוי איך זאל בעפרייט ווערען פון מיין מאן, כדי צו קענען מיט דיר חתונה האבען, מיר האבען אלע גאנץ גוט געוואוסט, אז ער איז נישט קיין צדיק און מ'האט נישט פון איהם פיל צו ערווארטען, פונדעסטוועגען ווען ס'איז געקומען צו דעם אומגליק בין איך מיך ערשיטערט געווארען, דוכט זיך מיר אז דער וועהטאג וואלט נישט געווען גרעסער, ווען אפילו ער וואלט געווען א מאן, וועלכען איך וואלט שטארק געליבט און מיר וואלטע געלעבט אין גליק און צופרידענהייט

— אזוי איז עס ניוטא, דער מאיעסטעט פון טויט בעוויטיגט אלע פאראורטיילען און מאכט צו נישט אלע חשבונות, אפילו ביי דעם פראקטישסטען און ניכטערסטען מענשען, איצט איז אלץ פעראיבער, ער לעבט נישט מעהר און דו ביזט פריי, געוויס איז דאס געווען א שווערע איבערלעבעניש, וועלכע מען פערגעסט נישט אזוי לייכט. אבער סוף כל סוף ביזט דו נישט אין דער לאגע עפעס צו ענדערען. דו דארפסט דעריבער אנהויבען טראכטען, אז דיין צוקונפט זאל זיין בעסער ווי דיין פערגאנגענהייט

— מיין צוקונפט האב איך פערבונדען מיט דיר, אהן דיר קען איך מעהר נישט און וועל מעהר נישט לעבען...

אין דער מינוט האט געקלונגען דער טעלעפאן, לעאן האט געוואלט צוגעהן רעדען אבער ניוטא האט איהם אפגעהאלטען

— איך ווייס נישט ווער ס'טעלעפאנירט, האט זי געזאגט, דאלע זאגען מיר נישט גלייך קומען אין מיינעם מילער אריין

— האללא! ווער רעדט?

— דא רעדט אייער א נישט בעקאנטער מענש. איהר האט דעם וואס ס'רעדט נאך קיינמאל נישט געזעהען און ווער איהם זיכער קיינמאל נישט זעהען. קודם כל וויל איך אייך קאנדאלירען צוליב דעם אומגליק מיט אייער מאן, דאן האב איך צו אייך א בקשה.

— וואס ווילט איהר, ווער זענט איהר? אין שוין ניוטא געווארען בייז.

— איך האב אייך געזאגט, אז איך האב צו אייך א בקשה, איך מיין אייער טובה און דעריבער דארפט איהר זיך נישט בייזערן, איך ווייס אין וואס פארא בעציהונגען איהר זענט מיט לעאן דאבזשינסקי, דעריבער וואלט איך אייך געוואלט בעטען, אז לעאן זאל זיך נישט דערוועגען אריינצומישען אין דעם ענין פון דעם מארד איבער קאזשיק יורפעל, ווייל אנדערש ווערט מיט איהם זיין שלעכט

ניוטא האט נישט בעוויזען עפעס צו ענטפערען און ביים טעלעפאן איז שוין קיינער נישט געווען, לויט דעם אויסזעהן און איבערראשונג פון ניוטאן האט לעאן בעמערקט, אז דאס טעלעפאנישע געשפרעך איז נישט געווען קיין געוועהנליכעס, דעריבער האט ער געווארט ביז ניוטא וועט איהם אליין וועגען דעם דערציהלען, ניוטא האט לאנג געקוקט אויף לעאנען און צום סוף געפרעגט

— וואס איז דא געשעהן, בעת איך בין נישט געווען אינדערהיים, צי איז עפעס פאסירט מיט דיין בעקאנטען וועהפעל

— יא ער איז ערמארדעט געווארען אויף א געהיימניספולען אופן

— און וואס פארא שייכות האסט דו צו דעם ענין

— איך?... גארנישט... וואס פארא שייכות קען איך האבען צו אן'עקלהאפטען פערברעכען

— דאס וויל איך טאקע וויסען, ווייל דאס טעלעפאנישע געשפרעך, וועלכעס איך האב נאר אט וואס געהאט איז געווען וועגען דיין ענין

— און וועגען מיר?

— יא, וועגען דיר, מען האט דיך געווארענט, אז דו זאלסט דיך נישט דערוועגען אריינצומישען אין דער גאנצער אנגעלעגענהייט, אויב נישט קען ווערען שלעכט

— ווער האט דאס דיך געווארענט?

— פון וואנען זאל איך דאס וויסען?

(פארטזעצונג קומט)

פון 18־טען ציוניסטישען קאנגרעס

נחום סאקאלאוו'ס פייערליכע ערעפנונגס־רעדע

בעמערקונג פון רעדאקציע: צוליב דוחק אין פלאץ ברענגען מיר ערשט היינט אויספיהרליכע סאקאלאווס גרויסע ערעפנונגס־רעדע.

פראג. (יט"א). אויף דער פייערליכער ערעפנונגס־זיצונג פון 18־טען ציוניסטישען קאנגרעס האט פרעזידענט נחום סאקאלאוו געהאלטען פאלגענדע רעדע:

„הויך־געעהרטער קאנגרעס! איך האב דעם כבוד צו בעגריסען אייך מיט'ן הערצליכען שלום! מיינע נעכסטע ווערטער זענען געווידמעט דעם הערליכען און גאסטפריינדליכען לאנד, אין וועלכען מיר זיינען איצט. ערלויבט מיר, אייך צו בעדינען פאר דעם צוועק א פאר מינוט מיט דער בעפארצוגטער שפראך פון אינטערנאציאנאלען פאליטישען כאראקטער, נעמליך מיט דער פראנצויזישער שפראך.

צו דער טשעכאסלאוואקיי

בעגריסענדיג הערצליך אייך אלע, מיינע דאמען און הערען, מיטגלידער פון ציוניסטישען קאנגרעס, אין דער דאזיגער שעהנער הויפטשטאט וועלכע טראגט צוזאמען מיט אונזער ירושלים דעם גלאררייכען נאמען פון א גאלדענער שטאט, זלאטא פראהא, וויל איך אויסדריקען די געפיהלען פון רעספעקט און בעוואונדערונג פאר'ן טשעכישען פאלק, פאר דער טשעכאסלאוואקישער רעפובליק און פאר דעם הויכגעשעצטען מלוכה־שעף, דעם גרויסען בעשיצער פון גערעכטיגקייט, זיין עקסעלענץ דעם פרעזידענט מאסאריק. מיר בעוואונדערען טשעכאסלאוואקיי אלס פאלקאמע פערקערפערונג פון טריאומף פון אונצוברעכבארען און הייליגען נאציאנאל־רעכט, דאס איז דער עהרען־פונקט פון אן'אמת'ער ציוויליזאציע, אז דער שוואכער זאל רעספעקטירט ווערען דורך דעם שטארקען און די אייביגע מאראל זאל שטעהען העכער פון די שפיזען און מושקעטען. די בייעסטע געשיכטע פון טשעכאסלאוואקיי האט בעוויזען, אז קיין שום קראפט און קיין שום צייט קענען נישט אוועקרייסען ביי א פאלק זיין ירושה פון אונאפהענגיגקייט, רוהם און פרייהייט. דאס טשעכישע פאלק איז ארויס מיט טריאומף פון אונצעהליגע שוועריגקייטען און האט געזאמעלט אלע זיינע כוחות, אפעלירענדיג גלייכצייטיג צו אלע מענשען פון גוטען ווילען אויף דער גאנצער וועלט, און דאס איז דאס פאלק טעטיג און פריי אין זיין נאציאנאלער היים. גלייך ווי מיר ציוניסטען, די זינגער פון „התקוה", האט אויך דאס פעסטע טשעכישע פאלק פריי זיינע טראדיציעס, געזונגען זיין הימן פון האפענונג „קדע דאמאוו מאי", צום גליק קען דאס פאלק איצט זינגען דעם לויב־געזאנג פון זיין בעפרייאונג, פאר זיין גליק ווענען זאגען מיר דעם וואונש — „נא זדאר"!

צום ענגלישען באטשאפטער

איך וויל זיך נאך ווענדען אויף ענגליש מיט אייניגע ווערטער פון הערצליכער בעגריסונג צו זיין עקסעלענץ דעם באטשאפטער פון זיין מאיעסטעט דעם קעניג פון ענגלאנד.

סער! ביי דער איצטיגער פייערליכער געלעגענהייט, ביי דער עפענונג פון 18־טען ציוניסטישען קאנגרעס אין פראג, האלט איך פאר א כבוד און פריווילעגיע צו בעגריסען אייער עקסעלענץ אין נאמען פון קאנגרעס. אין דער איצטיגער צייט פון אונזער שווערען פרוב און ליידען האבען מיר זיך דא פערזאמעלט, כדי צו בעהאנדלען אלע פראבלעמען וועלכע זענען נוגע דעם יודישען פאלק און די נאציאנאלע היים. עס איז קוים נויטיג צו בעטאנען אין וואס פארא מאס אלע אונזערע פלענער און ווינשען זענען אפהענגיג פון דער גרויסער ערפאהרונג, קלוגהייט און גוטען ווילען פון דער מאנדאט־מאכט, מיט דער פולער אנערקענונג פאר'ן אויטאריטעט פון גרויס־בריטאניען ערווארטען מיר איהרע ווערטפולע אונטערשטיצונג. פערזונקען אין די טיפסטע זארגען צוליב אונזער איצטיגער לאגע אין די לענדער פון אונטערדריקונג איז פאר אונז געווען א ווירקליכע טרייסט צו זעהען, ווי אייער גרעסטער מאן טרעט ארויס געגען אונגערעכטיגקייט, גרויזאמקייטען און אונבעהערטע ראסען־ליידענשאפטען. איך בעגעהר דעריבער אויסצודריקען אייער עקסעלענץ און אייער רעגירונג אונזער שטענדיג דויערנדע אנערקענונג.

צו אלע אנדערע רעגירונגען

ווענדענדיג זיך צו פארשטעהער פון די איבעריגע רעגירונגען האט פרעזידענט סאקאלאוו ערקלערט אויף פראנצויזיש:

איך שעץ מיט געהעריגען רעספעקט און טיפער אנערקענונג די הויכווירדיגע פארשטעהער פון דער פראנצויזישער רעפובליק, פון דער פוילישער רעפובליק, און פון נידערלענדישען קעניגרייך. מיר וועלען קיינמאל נישט פערגעסען, אז די גרויסע פראנצויזישע רעוואלוציע, אן'אמת'ע רעוואלוציע וואס פעדינט אזוי בעצייכענט צו ווערען, איז געווען די ערשטע וועלכע האט פראקלאמירט די יודישע עמאנציפאציע, און אז פראנקרייך האט די ערשטע פערשפראכען — דעם דאקומענט האב איך ערהאלטען מיט מיינע אייגענע הענד — איהר הילף פאר דער גרינדונג פון דער יודישער נאציאנאלער היים אין ארץ־ישראל. די גאסטפריינדליכע פראנקרייך, בעהערשט מיט'ן געפיהל פון הומאניטארישקייט, האט אלעמאל געגעבען אן'אפקלאנג אין איהר גרויס לאנד אויף גערעכטיגקייט און גלייכהייט. צוגלייך מיט איהר אויך, דאס ריטערליכע פוילען, וועמענס רעגירונג האט מיר געגעבען אן'אויסדריקליכע גינ־סטיגע ערקלערונג, פאר'ן ציוניזם. דאס לאנד פון פאליטישען רענעסאנס, מיט דער צאהלרייכסטער יודישער בעפעלקערונג צווישען די אייראפעאישע לענדער, וואס שטעלט אונז אויך צו די גרעסטע מעהרהייט חלוצים פאר ארץ־ישראל, און האלאנד — דאס לאנד פון ארבייטזאמקייט, קונסט און ציווילע טוגענדען, אן'אלטער מקום מוקלט פאר קרבנות פון פערפאלגונגען — האבען לעצטענס געגעבען אן'ענטרינונגס־ארט אונזער אומגליקליכען פאלק.

איך בעגריס אייך ה' מיניסטער, פארשטעהער פון איטאליען, וועמענס רעגירונג איז געווען גוטוויליג אויפצונעהמען מיט אויסערארדענטליכער איידעלקייט א צאהל אונזערע פליטים, בעזונדערס אונזער שטודירענדע יוגענד. איך האב געהאט דעם כבוד מיט א פאר חדשים צוריק אויפגענומען צו ווערען דורכ'ן פרעמיער מוסאליני. ער האט מיר געזאגט: „ביי אונז אין איטאליען זענען אלע גלייך פאר'ן געזעץ. דעריבער עקזיסטירט נישט ביי אונז קיין יודען־פראגע". דאס איז גאנץ גענוי, בעת דער פאשיסטישער רעוואלוציע האט מען קיינמאל נישט בעריהרט די פראגען פון רעליגיע אדער ראסע פון בירגער. קיינמאל האט מען נישט פערטריבען די יודישע פראפעסארען פון זייערע קאטעדרען. די רעגירונג האט אויך מיר געגעבען מיט 16 יאהר צוריק א קלארע און סימפאטישע דעקלאראציע לטובת דעם ציוניזם. און איהר אלע איבעריגע הערען, פארשטעהער פון אויסלענדישע לענדער און איבערהויפט איהר, וועלכע רעפרעזענטירט די נאבעלע רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאטען מיט אזא צאהלרייכע יודישע בעפעלקערונג, וועלכע איז אזוי טריי דער גרויסער מיסיע פון זייער פרייען און איידעלען פאטערלאנד — זייט בעגריסט און בעגליקוואונשט מיט'ן העברעאישען שלום, וואס בעדייט: פרידען!

אונזער ווערק פון פרידען און ציוויליזאציע האט בלויז איין בעדערפעניש. די בעדערפעניש פון סימפאטיע, אויפמערקזאמען אינטערעס און עטוואס געדולד מצד דער וועלט, איך האף, דאס איהר וועט אונז שענקען אייער פריינדליכקייט.

הויכער קאנגרעס!

מיר פערזאמלען זיך דאסמאל אין א צייט פון נויט און פון ליידען, ווי פאר אונזערע ערשטוינטע אויגען האט זיך ענטוויקעלט די גאנצע טראגעדיע פון 2000־יעהריגען גלות. דער אנטיסעמיטיזם האט לעצטענס געגעבען אונזער פאלק אין גלות א שטויס אין הארץ. די פונדאמענטען פון דער עמאנציפאציע זענען ערשיטערט און אויפגעטרייסעלט געווארען ווי דורך אן'ערד־ציטערניש. די גאנצע פאסאדע פון אונזער ציוויליזאציע פאלט זיך צונויף. אין פיל ערטער זענען פערזאמעלט געפעהרליכע צינדשטאפען. עס איז א געפאהר צו רעדען, נאך גרעסער איז אבער די געפאהר צו שווייגען, די רוהיגע גלות שטימונגען פון אייניגע פריהערדיגע קאנגרעסען זענען פערביי און די פריהעריגע אידיליע פון א געזיכערטער יודישער גלייכבערעכטיגונג האט זיך פאר אונזערע אויגען פערוואנדעלט אין א שטורמישען און רוישיגען קריגס־פלאץ. מיר שטעהען פאר די רואינען פון דער יודען־עמאנציפאציע אין איינער פון די גרעסטע מלוכות פון דער וועלט. א סטרוקטור וואס איז געבויט געווארען דורך דורות איז פלוצים פערניכטעט געווארען דורך א שטורם.

צום יודישען פאלק

יודישעס פאלק! אזוי קאן אבער ווייטער נישט געהן די צייט שטויסט, מען פיהלט ווי דער באדען וואקעלט זיך, אונטער די פיס. וואס עס איז נישט צו שפעט, מוז איצט אנגעזאגט ווערען, עס זענען פערהאן מאמענטען, ווען דער גאנג פון דער יודישער געשיכטע טרעט ארויס מיט דונער און שרעק, געוואלדיגע געשעהענישען בעלויכטען בליצארטיג דאס גלות־פראבלעם, אזא מאמענט לעבען מיר איצט איבער. צי איז מעגליך, אז אזעלכע שוידערליכע ערפאהרונגען זאלען לאזען אונבעריהרט דאס געמיט פון אזא עמפינדליכען פאלק, ווי אונזער פאלק? מיר האבען זיך דא פערזאמעלט כדי צו געבען אן ענטפער אויף דער פראגע. דער זין פון ציוניסטישען קאנגרעס בעשטעהט טאקע דערין אז מיר טרעטען ארויס עפענטליך פאר דער גאנצער וועלט מיט אונזערע געדאנקען, עמפינדונגען, אנקלאגעס, פאדערונגען, שטארקע און שוואכע זייטען. דאס זאל זיין ספעציעל דער זין פון אונזער איצטיגען קאנגרעס. הערצל, וועמענס גרויסער שאטען איז נאך איצט אונזער פיהרער און וועמענס גייסט קוקט אויף אונז האט אין זיין ערשטער קאנגרעס רעדע געזאגט: „אומעטום זאל מען זיך דערוויסען, וואס עס איז אין דער ווירקליכקייט דער ציוניזם. וועלכען מען האט געשילדערט ווי א פערשלייערטע שרעק: אן'ארטיגע געזעצליכע מענשען־פריינדליכע בעוועגונג צום אלטען ציל פון דער בענקשאפט פון אונזער פאלק". דאס זענען געווען הערצל'ס ווערטער.

צו דער וועלט

דער ציוניזם מוז איצט אין ליכט פון דער נייער לאגע ווערען אן'אנגעלעגענהייט פון דעם גאנצען יודישען פאלק און פון דער גאנצער ציוויליזירטער מענשהייט. מיר זענען איצט דערגאנגען צו א נייעם עטאפ פון אונזער גלות־ענטוויקלונג, אין דער בעציהונג פון דער וועלט צו אונז מוז קומען צו אן'איבערבראך. עס קען נישט בלייבען ביים אלטען, דאס אפהיטען דעם סטאטוס־קווא איז ווירקליך געווארען אוממעגליך.

די ציון־אידעע מוז איצט ווידער ווי א נייע טאג־ליכט ערשיינען פאר דער גאנצער עפענטליכקייט אלס לעזונג פון דער יודען־פראגע!

הלוואי זאל דער איצטיגער קאנגרעס זיין גלייך דעם ערשטען באזעלער קאנגרעס פון 1897 אין זיין קרעפטיגער פאסונג פון דער יודען־פראגע, אין זיין אוניווערסאליזם, אין זיין מעכטיגען רוף צו דער מענשהייט, דער קאנגרעס דארף האבען דעם בעוואוסטזיין פון זיין הויכער מיסיע איבערצונעהמען הערצלס צוואה, נאטירליך נישט אלס פערגלידערטע ירושה, נאר אלס פקדון מיט וועלכען אלע אונזערע כוחות מוזען מיטארבייטען אין שטענדיג נייע פארמען, דא איז נישטא קיין שום פערזאנען־אויטאריטעט נאר א פאלקס־אויטאריטעט. קיינער איז נישט געווען קיין שארפערער געגנער פון פערזאנען־אויטאריטעט און פון נישט־יודען העלדען־קולט ווי הערצל, וועלכער האט מעהר ווי ווער עס אנדערש פערדינט צו ווערען א געגענשטאנד פון אזא קולט. ער האט געזאגט: „אונזער זאך איז צו גרויס פאר דעם עהרגייץ און ווילקיר פון איינצעלנע פערזאנען, זי מוז אריינדרינגען אין אונפערזענליכען, אויב זי דארף געלינגען!"

בעהערשט מיט'ן ערנסט פון דעם מאמענט ווענדעט זיך די איצטיגע ציוניסטישע טריבונע מיט דער גאנצער שארפקייט פון דער הויך פון אונפערזענליכען אביעקטיוויזם, אבער מיט א געפיהל פון פולער פעראנטווארטליכקייט, וואס ענטשיידען יוגענד לעבען און טויט פון א נאציע מיט דער פאלגענדער פראגע צו דער ציוויליזירטער וועלט: ווי שטעלט איהר זיך פאר די זיכערונג פון דער ווייטערדיגער עקזיסטענץ פון יודישען פאלק, ווען מען האט שוין צוגעלעקט די האק צו די ווארצלען פון זיין עקזיסטענץ? צי זאל דאס דאזיגע פאלק אייביג ארומוואנדערען איבער דער וועלט? צי זאל אונזער פאלק בערויבט פון זיין היסטארישען לאנד, אויסגעשלייידערט ווערען פון לאנד צו לאנד ווי א לעבעדיגער „פערפעטואום מאבילע"? צי זאל דאס בלאנדזשענדע לעבען, וואס וויל קומען צו רוה, קיינמאל און אין ערגעץ נישט געפונען קיין רוה?

צי איז דאס נישט קיין צושטאנד, וואס שטעלט מיט זיך פאר אן'אפשפאטונג פון די עלעמענטארסטע בעגריפען פון דער מענשליכער ציוויליזאציע? וואו ביסטו אייראפע, דו, ציוויליזירטע וועלט? דו, פעלקערבונד און וואו ביסטו הויך־פערעהרטעס דייטשלאנד פון געטע, שילער, לעסינג און קייזער פרידריך דעם 2־טען, וועלכער האט געשטעמפעלט דעם אנטיסעמיטיזם אלס „גרעסטע שמאך פון יאהרהונדערט"?

די אונענדליכע אינטערנאציאנאלע אונטערהאנדלונגען, בעראטונגען, מיניסטער־צוזאמענטרעפען, דיפלאמאטען און עקספערטען־קאנפערענצען און קאמיסיעס, פאקטען און טראקטאטען א. אז. וו. האבען פאר א ציל צו דערפיהרען דורך א געגענזייטיגער פערשטענדיגונג צו אן'ענטוואפענונג, כדי אבצוווענדען די געפאהר פון א מלחמה און אוממעגליך מאכען די דאזיגע שרעק. א ציל, וועלכער איז אמטיפסטען געוואונשען. אבער צי איז אויך די יודענהעצע נישט קיין קריג מיט אלע זיינע שוידערליכקייטען, נאך שרעקליכערער און גרויזאמערער קריג, א קריג אהן העלדען־מוט און אהן עפישען שוואונג — געגען א שוצלאזער, רוהיגער יודישער בעפעלקערונג, געגען זקנים, פרויען און קינדער? — אן „אינטערנאציאנאלע אנגעלעגענהייט"? באמת, מיר זענען נישט דייטשלאנד'ס פיינד, מיר זענען פריינד פון דייטשלאנד און בעוואונדערער פון איהר קולטור. מיר ווילען נישט אויפרייצען איין נאציע געגען דער אנדערער, מיר ווילען דעם שלום. דארט אבער, וואו עס האנדעלט זיך וועגען אונזער עקזיסטענץ און אונזער כבוד, מוזען מיר אויפהויבען אונזער שטים. די דאזיגע טראגיק קענען מיר נישט איבערווינדען נישט מיט ענטמוטיגונג און זעלבסט־געפאלענקייט, נישט דורך אויפרעגונג און ליידענשאפטליכע רעדעס. אין דער דאזיגער שיקזאל־שווערער שעה טארען מיר נישט פערצווייפלען נישט אין דער מענשהייט און נישט אין זיך אליין. מיר ווילען נישט צוגיסען אייל צום פייער. מיר פאדערען אבער אמת און שלום. די יודען־פראגע מוז פון דער דאזיגער טריבונע אין איהר שרעקליכער נאקעטקייט געשטעלט ווערען פאר דער וועלט און פאר'ן פאלק ישראל. אלזא אפענהערציגקייט, מוט פאר דער גרויסער ליניע פון דער לעזונג פון אונזער פראבלעם און — צוטרוי

אונזער פראגראם

מיר דארפען דעריבער ווענינער ווי ווען עס איז צו צושפליטערען אונזער קראפט און פאמיליען־שטרייטען, נאציאנאלע פאמיליען־שטרייטען זענען אלעמאל ווי מען וואלט איין האנד געשלאגען מיט דער צווייטער. ווען מען וויל געווינען אנדערע, וואלט עס געווען זינלאז צו שטרעבען גלייכצייטיג צו א קאמף אין דער אייגענער סביבה. דאס, וואס מען רופט אן א פראגראם, לאזט זיך זאגען אין קנאפע ווערטער. מיר ווילען די לעבעדיגע איינהייט פון דער נאציאנאל־נאטור אין ארץ־ישראל, די שאפונג פון אן'אידעאל־היסטארישער איינהייט אין גלות און מיר ווילען אויסדריקען אויף דעם וועג פון אוטא־עמאנציפאציע דורך א פעסטער אונטערשטיצונג פון אייגענער ארבייט און דורך דער שאפונג פון אייגענע, אין דער ערשטער רייהע נאציאנאלע מיטלען. דאס זענען די 3 גרויסע גרונד־פרינציפען, וועלכע מוזען פעראייניגען די ציוניסטען אויף דער גאנצער וועלט און פאר וועלכע יעדע אונאפהענגיג פון זיין פארטיי־שאטירונג, איז אומשטאנד זיך צו בעגייסטערען, עס איז איצט נישט די צייט — וועניגסטענס אין איצטיגען סטאדיום — כדי צו פיהרען א שטרייט וועגען ווערטער און פונאנדערצובלאזען טאקטישע מיינונגס־אונטערשיידען, ווען מען איז אין פרינציפ איניג. דאס איז געווען דאס פערדינסט פון הערצלישען ציוניזם אין די ערשטע יאהרען, און אבגעזעהען פון טעארעטישע בויך־סברות, האט ער פעראייניגט אלע אין אלגעמיינעם גלייכבערעכטיגטע אין איין גרויסער ארגאניזאציע. עס איז א טעות צו בעצייכענען צוליב דער דיפערענצירונג יענע שטימונג אלס אן'אוממעגליך געווארענע אידיליע. דאס איז נישט געווען קיין אידיליע, נאר א קאטעגארישער אימפעראטיוו, וואס פערפליכטעט איצט אין א נאך העכערער מאס. אין פרט פון פראקטישער טעטיגקייט שטעהט טאקע דער לעצטער פעריאד העכער פון דעם פריהערדיגען. אבער פאר דעם אויפבוי פון אן'אינטערנאציאנאלער אידעאלאגיע איז די ערשטע צייט געווען ענטשיידענד. ערשט די פערקריסטאליזירונג שאפט דעם אלגעמיינעם בילד פון ציוניזם. דיין צעריהרונג מאכט און זיין געשמאלצענע קראפט. דער דאזיגער שטאנדפונקט, וועלכער האט זיך לאנג זאם פארמירט, מוז אבגעהיט ווערען.

דאס זעלבע בעציהט זיך אויך אויף אונזערע בעציהונגען מיט אנדערע יודישע ארגאניזאציעס. ביי אלע בעגעגענישען און ביי דער פעסטער בעטאנונג פון אונזערע גרונדפרינציפען, דארפען מיר נישט פערגעסען, אז יודישע ארגאניזאציעס מוזען אבהיטען א געמיינזאמען באדען פאר דער לעבענס־רעטונג פון גאנצען פאלק ביי אלע אומשטענדען. די געגענזאצען טארען זיך אין קיין פאל נישט פערשארפען אויף אזוי פיל, אז עס זאל בכלל אוממעגליך ווערען זיך צונויפצופירען וועגען די געמיינזאמע צילען. עס וועלען זיך זיכער געפינען מעהר בעריהרונגס־פונקטען, ווי מען איז אין בריען פון ווערטערשטרייט געצויגט אנצונעמען. עס זענען פערהאן זאכען, וועלכע זענען וויכטיגער ווי אויגענבליקליכע שטימונגען, אדער פרעסע־קאנפליקטען. מיט די דאזיגע זאכען דארפען מיר זיך בעשעפטיגען מעהר ווי ווען עס איז.

אויב א פרייער בעשלוס האט נישט בעוויזען צוזאמענצוברענגען אונזער גאנץ פאלק, דאן מוז דערצו ברענגען אונזער אונגליק. א הארטער, א גרויזאמער לעהרער! וועה איז דעם יעניגען, וועלכער וויל נישט געהארכען!

וואויל איז דעם יעניגען, וועלכער לערנט זיך גוטעס פון דעם בייזען! צי וועלען די לעצטע געשעהענישען ענדליך עפענען די אויגען די יעניגע, וועלכע זענען בערופען צו זעהען? ארויס, אויב נישט מאטעריעל פון דעם גלות, איז כאטש פון דענקונגסארט פון גלות!

ארץ־ישראל די איינציגע האפענונג!

די לאסט פון די גלות־פראבלעמען דריקט אונז צו צום באדען, אבער די נשמה רייסט זיך ארויס ווי דער אדלער צום הימעל, צו דער איבערליכער פרייהייט און צום אויפבוי פון דער אלטער נאציאנאלער היים.

ביז צום שוידערליכען פערברעכען, וואס האט ערשיטערט אונזער פאלק אין דעם אונבעשרייבליכען פערלוסט, וועלכען מיר האבען געליטען צוליב טויט פון הויך־פערעהרטען און הייסגעליבטען יונגען ציוניסטישען פיהרער ד"ר ארלאזאראוו איז דער ארץ־ישראל־פעריאד געווען פערהעלטניסמעסיג א פעריאד פון פרידען און נארמאלער ענטוויקלונג. — קיינמאל נאך איז דאס יודישע פאלק נישט געשטאנען ווי איצט אין יאמער פון ליידען און גרויסע טיילען פון גלות און אין גלאנץ פון ארץ־ישראל. דאס, וואס מיר האבען דארט אויסגעבויט, אויסגעפארעמט, צוזאמענגעשמידעט — וואו מיר האבען געארבייט געהאט און אלץ געמוזט שאפען פון אנהויב — איז נישט נאר — ווי עס זאגט א פראנצויזישער מלוכה־מאן — דאס אכטע וואונדער פון דער וועלט, נאר אלע זיבען וואונדער פון דער ערד זענען דערין פעראייניגט. ווער עס פאלגט נאך סיסטעמאטיש די ענטוויקלונג פון דער יודישער נאציאנאלער היים, נישט אלס מיטשאפענדער ארבייטער — דאס קען טאן בלויז די אייגענטליכע פאכלייט, וועלכע זענען טעטיג אויף א קליינעם, בעגרענעצטען געביט — אבער אלס אויפמערקזאמער צושויער און מענש, וועלכער וויל פערשטעהען די קולטור פון זיין צייט, איהרע בעדינגונגען און איהרע האנדלונגען, דער קוקט מיט אנערקענונג און פרייד אויף דעם דאזיגען וואונדערבארען מענשהייט־ווערק. ארץ ישראל שטעהט אין טיפען און פריידליכען אויפבליה. וואו מען ווענדעט די אויגען, זעהט מען איניציאטיוו, אונטערנעהמונג־גייסט, ארבייטס־פרייד. דער ברונעם פון אונזער פאלקסקראפט שלאגט פון דער היימאטס ערד און אונזערע אויגען ווענדען זיך נישט ווי געווענליך, צו דער אלטער פערגאנגענהייט, נאר זיי ווענדען זיך צו א גרויסער צוקונפט.

דאס לאנד פון צוזאגען הויבט אן צו ווערען דאס לאנד פון פערווירקליכונג. ווען עס זאלען אפילו נאך די גרויסע ערפאלגען קומען געוויסע צוריקטריטען, איז דאך אין גרויסען און גאנצען דער אלגעמיינער פארשריט געזיכערט.

די לעזונג

פאר דער לעזונג פון דעם פראבלעם זענען פערהאן צוויי וועגען, א לייכטערער און שווערער. דער

(ווייטער זעהט 8־טע זייט)

פראג איז פריינדליך

פון אונזער ספעציעלען שליח צום קאנגרעס ד. שמיד

פראג איז געווארען א יודישע שטאט, ווי מען געהט, און ווי מען שטעהט הערט מען יודיש, העברעאיש, פויליש, דייטש, נאר נישט טשעכיש, און מען געהט פערביי דעם ווענצעלס פלאץ, און מען קומט נישט ווייט פונ'ם קאנגרעס=בנין, זעהט מען באמת קיין אנדערע מענשען נישט, ווי יודען.

אלע טראמוואיען, אלע אויטאמאבילען, אלע דראשקעס זענען איבערפולט, א צימער איז נישט צו בעקומען. געסט, פרעמדע, דעלעגירטע, וועלכע האבען זיך בעצייטענס נישט בעזארגט א מקום־מנוחה לויפען ארום מיט זייערע פעקלעך, קופערטעס, רענצלעך און זוכען דירות. פערסאפעט, פערשוויצט, פערשלאפען פון דער לאנגער נסיעה, פרעגען זיי יעדען, ווער ס'קומט זיי אין וועג, ווי מ'קען וואוינען, ווי מ'קען זיך אויסרוהען.

* * *

די פריינדליכקייט פון דער מאכט איז בלי שום ספק אויסערגעוועהנליך גרויס. די פאליציאנטען שטעלען זיך אפ, געבען אינפארמאציעס, האבען געדולד, און זענען ממש גליקליך, וואס זיי קאנען זיין בייהילפיג. מיר מוזען דא פעסטשטעלען, אז פראג איז א וואונדערבאר העפליכע שטאט. מען קאן זאגען, אז אין געוויסער בעציהונג איז פראג שעהנער ווי ווין, געמיטליכער, כאטש ס'הייסט, אז ווין איז די געמיטליכסטע שטאט.

די קאפעהייזער זענען איבערפולט. נישטא א פלאץ צו בעקומען. די קעלנער צערייסען זיך. א סך קעלנער האבען שנעל געלערנט א פאר ווערטער יידיש אדער העברעאיש. ס'איז קאמיש צו הערען ווי דער שייגעץ צוהאקט זיך די צונג, ווען ער פרעגט אונז: „מה אתם חפיצים?" אדער אויף פראסטע מאמע לשון: „מיט וואס קאן איך אייך דינען?".

אויף די גאסען געהען ארום אונזערע יודען בינטעלווייז. איין זאך פאלט אויף: כמעט אלע האבען שעהנע, נייע שיך. פערשטעהט זיך, אז אין א לאנד, וואו „בטיא" האט זיינע פאבריקען, מוז מען זיך קויפען א פאר שיך.

* * *

אין דער וויענער טשעכישער געזאנדשאפט' ווי מיר האבען זיך פאראינטערעסירט וועגען באהן קארטען אמטירט דער לעגאציאנס ראט שראם. א מענש, וועלכער איז די יודישע זשורנאליסטען זעהר צוגעטון, גיט שעה'ן־לאנג די נויטיגע אויסקונפטען און אינפארמאציעס. היינט, אין דער צייט ערב דעם קאנגרעס, פערגעסט ער פון זיינע „אמטשטונדען" און ווען מען קומט ארויף צו איהם, איז צו טרעפען. ער גיט אפילו עצות, ווי מען קאן אין פראג וואוינען, און דווקא ביליג וואוינען.

* * *

מיר קומען אן אין פראג אויף דעם „מאסאריק"=באהנהויף. יונגעלעך מיט בלוי־ווייסע בינדעס, „י"ח"־אפצייכען, מיט טאפלען אין דער האנד, ווארטען אויף דעם עולם און פיהרען יעדען, וועלכער ווייסט נישט, ווי דאס קאנגרעס=געביידע איז, אהין.

מען בעגריסט זיך מיט א הויכען „שלום". מען פאלט זיך אויפ'ן האלז. א סך קישען זיך. די וועלכע האבען שוין צימער, כאפען טאקסובקעס און פאהרען אהיים זיך אפוואשען, ריין אנטון, אויסזעהען ווי א מענש.

* * *

שבת ביינאכט האט אנגעהויבען די קאנפערענץ פונ'ם וועלטפערבאנד פון די אלגעמיינע ציוניסטען. אינטערעסאנטע קעפ זעהט מען דארט: אוסישקין, מאצקין, מאסינזאהן, גאלדבערג, רעווערענד גאלדבלום, ניומען, סופראנסקי, שמאראק, סטופ, בראדעצקי, שווארצבארט און זייער פיל אנדערע. זונטאג פארמיטאג האט גערעדט דער ווינער דעלעגירטער, דער שעפרעדאקטאר פון דער „שטימע", ד"ר צ. פ. פינקעלשטיין. ער פיהרט אויס, אז ס'האט קיין זין נישט, ביים גרינעם טיש צו מאכען פראגראמען, דרייסיג יאהר דויערט דער קאמף ביי די אלגעמיינע געגען לינקס, און געגען רעכטס. די אלגעמיינע האבען ליידער קיינע פאראלען נישט. אין דעם זין איז דאס געגאנגען די גאנצע צייט פון זיין רעדע, זייער שארף איז ד"ר פינקעלשטיין ארויסגעטראטען א קעגען די קריגעכצער אין דער פארטיי, און האט אפעלירט צו מאכען שלום צווישען די פארטייען.

* * *

דער קאנגרעס וועט האבען א זעהר שווערע ארבייט. היינט שטעהען מיר פאר דער גרויסער וויכטיגער פראגע: וואס וועט ברענגען דער קאנגרעס?

די ערשטע זינד פון באראן הענרי ראטשילד

זיין אינטימע ליבע מיט זיין דערציהערין

אין זיינע עראינערונגען דערצעהלט באראן הענרי ראטשילד וועגען זיין ערשטע זינד פאלגענדעס:

עס איז געקומען דער טאג, ווען ער האט דערפיהלט דעם טעם פון אמת'ער ליבע...

דאס איז געשעהן מיט דער „יונג־פרוי פון פראנקפורט", מיט דער פריילין אידא, זיין דערציהערין. און דער באראן שרייבט וועגען דעם גאנץ אפען, אפילו מיט אלע פישטשעווקעס. די פריילין אירא האט זיך נישט געהאלטען אזוי שטרענג מיט איהם. אין זיין פרייער צייט, צווישען איין לעקציע און דעם צווייטען, האט דער יונגער באראן געפיהרט מיט זיין דערציהערין גאנץ אינטימע שמועסען. ביסלעכווייז האט ער דערפיהלט אין איהר א נאהענטע פריינדין און האט איהר אלץ דערצעהלט. ער האט זיך פאר איהר פארטרויט וועגען זיין גלוסטונג נאך ליבע, וואס ווערט נישט בעפרידיגט. ער האט גענומען פיהלען גאר אנדערש צו זיין דערציהערין, צו דער יונגער פריילין אידא. ער האט זיך דערמאנט, אז ער איז שוין אלט באלד צוואנציג יאהר, און ער האט דאס רעכט צו געניסען א ביסעל פון זיין יוגענד. ער האט גענומען בענקען נאך דעם ערשטען ליבעס־קוש, אבער ווי אזוי דערגרייכט מען עס? ער האט צוגעגרייט א גאנצען פלאן, ווי אזוי אריינצולאזען זיך אין א ליבע־אוואנטורע מיט דער פריילין אירא. אבער ער האט מורא געהאט, אז אין דער לעצטער מינוט וועט ער זיך ווידער איבערשרעקען און זיך צוריקציהען.

נאר דאס לעבען האט זיך געטון דאס זייניגע, די פריילין אידא און דער יונגער באראן האבען זיך גענומען אוועקלאזען אויף שפאצירען זומער־צייט אין גארטען פון פאלאץ פון די ראטשילדס. אויך די פריילין אירא איז נישט געווען גלייכגילטיג צו דעם יונגען באראן, זיי האבען זיך ארייגעלאזט אין פערשידענע שפילען, און עס איז צו געגאנגען, ווי אזוי עס געהט צו ביי אלע יונגע מענשען. עס איז געקומען א מינוט, ביי א גוטער געלעגענהייט, ווען דער באראן האט ארומגעכאפט די פריילין אידא, זי פעסט איינגעשלאסען אין זיינע ארעמס און איהר דעם ערשטען קוש געגעבען...

— איהר זענט משוגע! — האט די פריילין אידא אויסגעשריען צום יונגען באראן. אבער דאס איז געווען דער אנהויב...

נאך איינעגע אזעלכע „אומשולדיגע" ליבעסצענעס זענען פארגעקומען צווישען דער פריילין אידא און דעם יונגען באראן, אבער עס האט גענומען געהן ווייטער... דער באראן בעשרייבט עס אין זיין ביך גאנץ ברייט. ער שרייבט, אז ער האט דערפיהלט צו דער פריילין אידא נישט נאר א קערפערליכע גלוסטונג, נאר אן אמת'ע, אויפריכטיגע ליבע, דערמיט וויל ער אפשר פערענטפערען זיינע ווייטערדיגע טאטען.

איינמאל, אין אן אוונט איז עס געווען, נאך א „סענטימענטאלער" סצענע, איז דער יונגער באראן געווען בעזונדערס „אויפגערודערט" און האט אויסגעשריען צו דער פריילין אידא, אז ער מוז מיט איהר דאס מאל פערברענגען די נאכט, די גאנצע נאכט...

— איהר זענט משוגע! — האט די פריילין אידא ווידער אויסגעריפען און האט צוגעגעבען: — דאס איז אוממעגליך אונטער'ן דאך פון אייער מוטער און נעבען דעם צימער פון אייער שוועסטער.

אויב עס האט געהאלטען גאר דערביי, זענען זיי שוין ביידע דורכגעקומען און האבען געפונען אן עצה. דער באראן דערצעהלט אויך וועגען דעם גאנץ גענוי. אין אנהויב פלעגען זיי פערברענגען האלבע נעכט אויף די טרעפ צווישען זיין צימער און דעם צימער פון פריילין אידא — אלץ נאך אין „אומשולדיגע" ליבע־סצענעס. פערשטעהט זיך, אז זיי האבען עס געטון אזוי שטיל, אז קיין שארך זאל זיך נישט דערהערען, מען זאל זיי חלילה נישט כאפען... אבער איין נאכט האט זיך די פארזיכטיגע פריילין אידא פארט ענטשלאסען אריבערצוגעהן די שוועל פון דעם צימער פון יונגען און ליבען באראן...

און דאס איז געווען זיין ערשטע נאכט פון זינדיגער ליבע. דער באראן שילדערט עס אויספיהרליך, ווי אזוי עס איז צוגעגאנגען. אבער אין קורצען איז די געשיכטע, אז די פריילין אידא איז געווארען אויף א לאנגער צייט זיין מעטרעסע, זיין דערציהערין, צו וועלכער די אלטע באראנין האט געהאט אזוי פיל צוטרוי און איהר איבערגעגעבען צו היטען דעם באראן פון אלע „יענע זאכען", איז געווען די ערשטע געליבטע זיינע, מיט וועלכער ער איז ארויס פון גלייכען וועג...

דער ראמאן מיט דער פריילין אידא האט אנגעהאלטען א שטיק צייט. אבער צום סוף האט דער באראן הענרי ראטשילד פארט מורא געהאט, אז די מאמע, די אלטע באראנין, זאל זיך נישט דערוויסען, און עס זאל אויסברעכען א גרויסער סקאנדאל אין הויז. און אזוי ווי אויך דער ראמאן אליין מיט דער דערציהערין האט איהם אנגעהויבען נמאס ווערען — ווי יעדע ליבעס־ראמאן, וואס פערציהט זיך — האט באראן הענרי ראטשילד גענומען טראכטען וועגען צעשיידונג. ער איז דורכגעקומען מיט דער פריילין אידא, אז זי זאל זיך אפזאגען פון דעם פאסטען און צוריקפאהרען קיין פראנקפורט. ער האט איהר פערזיכערט, אז אין א האלב יאהר ארום, ווען ער וועט שוין ווערען פולי־יעהריג און וועט האבען א סך געלד, וועט ער איהר שיקען א מאנאטליכע פענסיע, זי זאל קאנען פיהרען א רוהיג און זיכער לעבען. די פריילין אידא האט נישט געהאט קיין ברירה און איז אויף איינגעגאנגען.

אזוי האט זיך געענדיגט דער ראמאן פון דעם יונגען באראן הענרי ראטשילד מיט זיין ערשטער מעטרעסע.

א. יאקובאוויטש.

יודישע גירושים אין דער געשיכטע

פון חיים שוים

מ'טרייבט ארויס די יודען פון וויען און זיי אנטלויפען קיין בערלין

מ'קאן זיך לייכט פארשטעלען, אז יעדער יוד אין בערלין ווינשט זיך איצט צו זיין אין וויען. עס איז אבער גאר נישט לאנג צוריק, ווען ס'איז געווען פונקט פערקעהרט: יעדער יוד אין וויען האט זיך געוואונשען זוכה צו זיין שוין אנצוקומען אין בערלין און אויסגעלייזט צו ווערען פון אלע צרות.

ווארים פון וויען האט מען דעמאלט ארויסגעטריבען אלע יודען, אז ס'איז פון זיי קיין געדעכניש נישט געבליבען, און אין בערלין האט די פרייסישע רעגירונג אויפגענומען די דאזיגע פערטריבענע יודען פון וויען מיט פיל סימפאטיע און פריינטשאפט.

אבער גירושים אויף יודען אין וויען זענען פארגעקומען א סך. מוזען מיר דערפאר זאגען, אז מיר מיינען דא דעם גרויסען גירוש פון זיבעצעהנטען יאהרהונדערט. וועגען אט דעם גירוש ווילען מיר דא דערצעהלען אביסעל באריכות, ווייל דעמאלט זענען די יודען געלאפען זיך ראטעווען אין בערלין, ביי דער פריינטליכער פרייסישער רעגירונג.

אין פערלויף פון זעכצעהנטען יאהרהונדערט זענען יודען ארויסגעטריבען געווארען פון וויען נישט ווייניגער ווי זעקס מאל. דא האט מען זיי ארויסגעטריבען און דא ווידער אריינגעלאזען. אויך אין אנהויב זיבעצעהנטען יאהרהונדערט, אין יאהר 1614, איז געווען א גירוש אויף די יודען אין וויען, אבער אין איניגע יאהר ארום זענען דארטען ווידער געווען יודען, און צעהן יאהר נאך יענעם גירוש, אין יאהר 1624, האט מען זיי געגעבען א נייעם קווארטאל, וואו זיי האבען געהאט מעהר פלאץ זיך צו צעשפרייטען. און די יודישע קהלה אין וויען איז זיך באלד שטארק צעוואקסען. יודען האבען דארט אויפגעבויט שולען און ישיבות גרויסע, וואו בערימטע רבנים האבען פערשפרייט תורה. צווישען די גרויסע רבנים פון וויען אין יענער צייט איז דער בערימטסטער געווען רבי יום־טוב ליפמאן העלער, דער מחבר פון „תוספות יום־טוב".

אבער לאנג האט די גוטע צייט נישט אנגעהאלטען. איניגע צעהנדליג יאהר שפעטער הויבט זיך ווידער אן א העצע אויף יודען, וועלכע ענדיגט זיך מיט'ן גרויסען גירוש פון יאהר 1670.

שוין זיבען יאהר פאר'ן גירוש האט מען אנגעהויבען פערשפרייטען אלערליי בלבולים אויף יודען. געווען דעמאלט א שרפה אין וויען לעבען קייזערליכען שלאס, און וועמען האט מען אין דעם בעשולדיגט? פערשטעהט זיך, אז די יודען. איז באלד געקומען צום קייזער א דעפוטאציע פון די וויענער בירגער און געבעטען, ער זאל די יודען ארויסטרייבען.

אבער די בירגער זענען נישט געשטאנען אליין אין זייער העצע אויף די יודען. זיי האט אונטערגעהאלפען די קאטוילישע קירך; עס הייסט, די קאטוילישע גלחים, וועלכע זענען דעמאלט, נאך דער געוואלטזאמער אונטערדריקונג פון דעם פראטעסטאנטיזם, זעהר שטארק געווארען אין עסטרייך. אן דער שפיץ פון די גלחים, אין זייער העצע אויף די יודען, איז געשטאנען דער ארצבישאף פון וויען, קאלאניץ, וועלכער האט כסדר געהאלטען דרשות געגען די יודען.

אחוץ אבער די שטאטישע בירגער און די גלחים, האט אויך די קייזערין שרעקליך פיינט געהאט די יודען. ווארים זי איז געווען א טאכטער פון שפאנישען קעניג און האט דעם האס צו יודען אריינגעזויגען מיט איהר מוטער'ס מילך. דערצו נאך האט זי געהאט איהרע אייגענע קריוודעס צו יודען. דורך יודען, האט זי בעהויפטעט, איז זי אומגליקליך געווארען. אין יענע יאהרען, נעמליך, פאר דעם גירוש, איז זי שוואנגער געווארען. האבען יודען נאך אין דער צייט פון איהר שוואנגערשאפט איהר פרעזענטירט מיט א טייערער מתנה: מיט א גאלדענעם וויגעלע פאר דעם קינד, וואס האט בעדארפט געבוירען ווערען. דארף זיך מאכען, אז די קייזערין איז מפיל. האט זי געזעהן בעשיינפערליך, אז דאס איז די שולד פון די יודען, אז ווען נישט זייער גאלדען וויגעלע, וואלט דער אומגליק נישט געטראפען.

אזוי־ארום האט זיך אנגעהויבען א סדרה פון העצעס און בלבולים אויף די יודען. גאר נישט געווען קיין שום בלבול, וואס מ'האט אויף זיי נישט אויסגעטראכט. מ'האט זיי אפילו בעשולדיגט, אז זיי גנב'ענען אוועק ניי־געבוירענע קריסטליכע קינדער און זעצען זיי מל אין געהיים.

דער ארציבישאף קאלאניטש האט געהאלטען א דרשה אין דער אנוועזענהייט פון גאנצען קייזערליכען הויף און בעוויזען מיט א פסוק אין חומש, אז מ'דארף ארויסטרייבען אלע יודען פון וויען. ער האט זיך אפגעשטעלט אויף דעם פסוק: „טרייב ארויס די דאזיגע דינסט" („גרש את האמה הזאת"), און האט עס אויסגעטייטשט, אז מיט דער „דינסט" מיינט דער פסוק די יודען. ביי דער זייט פון דעם בישאף איז געשטאנען די קייזערין. די גרויסע סוחרים און קרעמער און א סך הויכע בעאמטע זענען אויך געווען מיט איהם, מיט דער אויסנאהם אבער פון די קייזערליכע פינאנץ־בעאמטע, וועלכע זענען געווען געגען דעם גירוש, ווייל זיי האבען געוואוסט, אז עס וועט זיין שווער אנצופיהרען די קייזערליכע פינאנץ־פערוואלטונג אהן יודען.

דער קייזער, לעאפאלד דער ערשטער, האט א געוויסע צייט זיך געקווענקעלט, זיך געשלאגען מיט דער דעה: יא ארויסטרייבען אדער נישט ארויסטרייבען די יודען. זיי נישט ארויסטרייבען — יאגט איהם די ווייב, און צו איהר נאך די גלחים און די גרויסע סוחרים; זיי יא ארויסטרייבען — איז א שאד, ווייל אין געוויסע פינאנציעלע אנגעלעגענהייטען פון דער מלוכה איז זעהר שווער אויסצוקומען אהן זיי, דערצו זענען די הויכע שטייערען, וואס זיי צאהלען, א גרויסע הכנסה פאר איהם. דא האט זיך ארייגעמישט דער בירגערמייסטער מיט דער שטאט־פערוואלטונג און אנגעבאטען דעם קייזער צו צאהלען טויזענט גולדען יעהרליך פאר די יודישע שטייערען, און די אנטיסעמיטישע פארטיי האט געזיגט.

צוערשט האט מען מיט טרומייטען אויסגערופען אין אלע גאסען, אז יודען, וואס האבען קיין היזער נישט, מוזען פערלאזען די שטאט אין פערלויף פון פערצעהן טעג, אבער אין עטליכע חדשים שפעטער איז ארויס א דעקרעט, אז אלע יודען אהן אויסנאהם מוזען ארויס פון וויען.

פערשטעהט זיך, אז ווען די וויענער יודען האבען עס דערהערט, זענען זיי נישט געזעסען מיט קיין פערלייגטע הענט, נאר האבען אנגעווענדעט אלע מיטלען בטל צו מאכען די גזירה. אבער זיי האבען גארנישט נישט געפועל'ט. זיי האבען זיך אויך געווענדעט צו די יודען אין אויסלאנד; אבער עס האט קיין זאך נישט געהאלפען, און מ'האט זיך געמוזט נעמען צום וואנדערשטעקען. בלויז א פאר פאמיליעס האבען זיך גע'שמד'ט, כדי צו קאנען ווייטער בלייבען וואוינען אין וויען. אחוץ אבער אט די פאר אויסנאהמען, האבען אלע יודען פערלאזען די שטאט און געזוכט א נייע היים.

א סך פערטריבענע יודען זענען געקומען אין פרייסען, וואו עס האט דעמאלט רעגירט דער גרויסער קורפירשט פרידריך ווילהעלם דער ערשטער. דער דאזיגער הערשער איז געווען זעהר טאלעראנט. ער האט נישט געלאזט צונויפמישען מלוכה אינטערעסען מיט קירכליכע ענינים, און האט געוואלט, אז עס זאלען וואס מעהר יודען זיך בעזעצען אין זיין מלוכה. ווארים פרייסען איז נאך געווען דעמאלט עקאנאמיש הינטערשטעליג, און דער גרויסער קורפירשט האט דעריבער געוואלט מיט דער הילף פון יודען ענטוויקלען דעם האנדעל אין זיין לאנד. ער האט דעריבער אויפגענומען פופציג ארויסגעטריבענע יודען פון וויען און זיי בעזעצט אין בראנדענבורג מיט אלע רעכט צו האנדלען וואו זיי ווילען, צו קויפען הייזער, צו עפענען קראמען און ארומצופאהרען איבער אלע יארידען, ער האט פון זיי בעפאדערט בלויז מעהר ווי א ספעציעלען שטייער פון אכט טאלער פאר א פערזאן.

יודען האבען גאר מיט איין זאך זיך בעווארענט. אוידער זיי האבען פערלאזען די שטאט, האט א רייכער יוד, פאר פיר טויזענד גולדען, געפועל'ט ביים וויענער מאגיסטראט, אז ער זאל מאכען א צוים ארום דעם יודישען בית־עולם און אויפפאסען אויף איהם, אז ער זאל בלייבען אומבעשעדיגט.

(סוף מארגען)

שיסעריי אויף דער פויליש=דייטשער גרעניץ

פאר 8 טויזענד זלאָטעס געשמוגעלטען זייד קאָנפיסקירט דורך דער גרעניץ=וואך

(2) עהע"נעכטען ביינאַכט האָט אַ פּאַטראָל פון דער גרעניץ-וואַך אויפ'ן שטח פראשקא-סקאמילען אָנגעטראָפען אויף עטליכע פערשוינען, וואָס האָבען געטראָגען פעקלעך פון דער דייטשער גרעניץ.

ווען דער פאַטראָל האָט זיי אויפגעפאָדערט, זיי זאָלען בלייבען שטיין — האָבען זיך די פערשוינען געלאָזט צעלויפען.

דער פאַטראָל האָט זיי נאָכגעשאָסען. דאַן האָבען די פערשוינען אַוועקגעוואָרפען די פעקלעך און זענען אַנטלאָפען אויפ'ן דייטשען טעריטאָריום.

אין די אַוועקגעוואָרפענע פעקלעך האָט מען געפונען געשמוגעלטען זייד פאַר אַן ערך 8,000 זלאָטעס.

א יונגע מוטער

וואס קאן זיך נישט אנ'עצה געבען מיט איהר קינד

(2) דעם 5 מאַי ה. י. האָט מען אין דער אַפּטיילונג פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ ביים מאַגיסטראַט געפונען אַן אויסגעוואָרפענע 4-חדשים'דיגע מיידעלע.

מ'האָט דאָס קינד אָפּגעפיהרט אין זשלאָבעק.

דאָרט האָט מען זיך אַריינגעטירט, אַז דאָס קינד איז שוין געווען אין דער אַפּטיילונג פאַר געזעלשאַפטליכער שוץ, און מ'האָט עס צוריק אָפּגעגעבען דער מוטער — דער 19-יעהריגער יוליאַנאַ קאַשטשאַק.

מ'האָט דעריבער וועגען דעם ענין געמאָלדען אין דער פאָליציי, און די יונגע מוטער איז געשטאַנען פאַר'ן קרייז-געריכט.

זי האָט געטענה'ט, אַז זי איז פערפיהרט געוואָרען, און נישט געקאָנט דערהאַלטען דאָס קינד ביי זיך, ווייל מ'האָט זי אַרויסגעוואָרפען פון שטוב אַרויס.

דאָס געריכט האָט זי פער'משפט אויף 6 חדשים טורמע, מיט'ן אָפּלייגען די שטראָף אויף 2 יאָהר.

היינט גראנדיעזער בעטהאווען=קאנצערט אין העלענאוו

היינט קומט פאָר אין פאַרק „העלענאָוו" אַ גראַנדיעזער בעטהאָווען=קאָנצערט. ס'וועט אויסגעפיהרט ווערען די 5-טע און 9-טע סימפאָניע אונטער לייטונג פון דיר. ט. רידער און פראָפ. זאַקס.

עס נעהמען אָנטייל סאָליסטען, געמישטער "הזמיר"-כאָר און אַ פערגרעסערטער סימפאָניע=אָרקעסטער.

דער דאָזיגער קאָנצערט האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פּראַאינטערעסירונג אין די מוזיקאַלישע קרייזען.

היינט ספעציעלע פארשטעלונג מיט מיכאל מיכאלעסקא און בעטי סימענאוו

אין „פילהאַרמאָניע"

כדי צו געבען די מעגליכקייט די ברייטע מאַסען צו בעוואונדערן דעם גרויסען אַקטיאָר און קינסטלער מיכאל מיכאלעסקא און די פענאָמענאַלע זינגערין בעטי סימענאָוו אין די גרויסע שלאַגער אָפּערעטע „דער לעצטער טאַנץ" האָט די דירעקציע פון „פילהאַרמאָניע" אָרגאַניזירט ספּעציעל אויף היינט אַ ספּעציעלע פאָלקספאָרשטעלונג צו זעהר נידריגע איינהייטס פרייזען.

מארגעז, דאנערשטאג ביליגער אויספלוג קיין ווארשא

די ביליגע אויספלוגען קיין וואַרשאַ וואָס דער היגער „וואַגאָן-לי-קוק" אָרדענט אײַן יעהען דאָנערשטאָג, זענען שוין געוואָרען פאָפולער אין אַלע קרייזען פון דער היגער בעפעלקערונג און ווערען מאַסענווייז אויסגענוצט.

אויך דעם היינטיגען דאָנערשטאָג אָרדענט איין די היגע אָפּטיילונג פון „וואַגאָן-לי-קוק" אַן איינטאָגיגען אויספלוג קיין וואַרשאַ.

אָפּפאָהר דאָנערשטאָג דעם 24-טען ד. ח. 7.29 פריה פון קאַלישער באַהן. צוריקפאָהר פון וואַרשאַ 7.25 אָוענד.

די רייזע אַהין און צוריק בעטרעפט 10 זל.

בילעטען צו בעקומען אין ביוראָ פון „וואַגאָן-לי-קוק" שוין היינט אָן פון 9 פריה ביז האַלב 2 מיטאָג און פון 3 ביז 8 אָוענד.

ס'איז כדאַי, וואָס פריהער זיך צו פערזאָרגען מיט בילעטען ווייל די צאָהל איז אַ בעגרענעצטע.

הנחה-רייזעס אין די קור=ערטער

די היגע אָפּטיילונג פון וואַגאָן-לי-קוק אָרגאַניזירט אין משך פון די לויפענדע וואָך פאָלגענדע הנחה-רייזעס:

קיין קרינעץ, אָפּפאָהר זונטאָג דעם 27-טען ד. ח. 9.40 אָוענד, פון פאַבריקס-באַהן-הויף מיט אַ דירעקטען צוג און בוקוועמע פלעצער, די רייזע בעטרעפט 3-טע קלאַס 22.80 זל. 2-טע קלאַס — 34.20 זלאָטעס.

קיין טרוסקאַוויעץ, אָפּפאָהר זונטאָג ד. 27-טען ד. ח. 8.08 אָוענד, פון קאַלישער באַהן, מיט אַ דירעקטען צוג, רעזערווירטע פלעצער, די רייזע בעטרעפט 3-טע קלאַס 26.90 זל, 2-טע קלאַס — 38.10 זלאָטעס.

קיין טשעכאָטשינעק אָפּפאָהר פרייטאָג דעם 1-טען ד. ח. און שבת דעם 26 ד. ח. 12.57 ביי טאָג פון קאַלישער באַהן מיט אַ דירעקטען צוג, אָפּפאָהר פון טשעכאָטשינעק זונטאָג דעם 27-טען ד. ח.

אויף די אַלע אויבענדערמאָנטע אויספלוגען קען מען בעקומען בילעטען אין רייזע ביוראָ פון „וואַגאָן-לי-קוק" פעטריקאָווער 64, פון 9 פריה ביז האַלב 2 מיטאָג און פון 3 ביז 8 אָוענד.

ביליגע אויספלוגן קיין עסטרייך

דאָס אָרגאַניזירען פון דער היגער אָפּטיילונג פון „וואַגאָן לי קוק" אויספלוגען נאָך עסטרייך איז אויפגענומען געוואָרען פון די ברייטסטע מאַסען מיט גרויס צופרידענהייט. דער אָפּצאָהל איז 165 זל. יעדער פאַסאַזשיר בעקומט אַ פאַס מיט אַ וויזע, וועלכע איז גילטיג איין חודש און גיט איהם די מעגליכקייט זיך פריי צו בעוועגען אויף דער עסטרייכישער טעריטאָריע. איינשרייבונגען ווערען אָנגענומען אין „וואַגאָן לי קוק" פּיעטריקאָווער 64.

דער 18-טער ציוניסטישער קאנגרעס

(ענדע פון דער 6-טער זייט)

[illegible]ערשטער איז מאָמענטאַל פּאָפּולער, אינטערעסאַנטער סענסאַציאָנעלער און רעזולטאַט אָבער נוצלאָזער וועג, וואָס מוז פיהרען צו פּאָטאַלע ענטוישונגען. דער צווייטער איז אַ שווערער ריכטיגער, ערנסטער וועג, וואָס פאָדערט אונגעהויערע געדולד און אויסדויער, ער איז אָבער דער איינציגער וועלכער פיהרט צום ציל. דער לייכטערער וועג איז דאָס אָפּיום פון איינערליכען שטרייט און אויפרעגונג, דאָס האַלטען אין איין פּראָטעסטירען, די פּיקאַנטקייט פון לייהענשאַפטליכער פּאָלעמיק אָדער דאָס וועקען איבערגעטריבענע האָפענונגען און פערבינדונג מיט דעם אַהער און אַהער מיטעל, וועלכען מיר אַלע זענען גרייט צו פרובען אָהן שום פאָראורטיילען, און, אויב מעגליך, אויך אָנצוווענדען. דער שווערער וועג דאַגעגען איז די פערצווייגטע פאַכונג פון דער אַרבייט פון אונזער אָרגאַניזאַציע און איהרע אינסטיטוציעס: דעם קרן-קימת, קרן-היסוד און דעם נייע-געגרינדעטען קרן-הצלה, די אונאויפהערליכע אויפקלערונגס-אַרבייט, די שווערע און זאָרגפעלטיגע ערציהונג. די איבער-מענשליכע אָנשטרענגונגען צו אַריינציהען דאָס גאַנצע יודישע פאָלק אין דער ריכטונג פון ציוניזם, די אָפּהיטונג פון אונזערע גוטע בעציהונגען מיט דער אויסערליכער וועלט א. א. וו. מיט איין וואָרט. אונזער גאַנצער פּיליטישער אַרבייטס-פּראָגראַם, וואָס בעשטעהט ווי אַ קייט פון פיל רינגען אָדער ווי אַן אלף-בית פון פערשידענע אותיות.

מיר האָבען געוועהלט דעם שווערען וועג, ווייל ער איז דער איינציגער, וואָס פיהרט צום ציל.

„גארדענע נעץ"

Miriam Hopkins, Kay Francis, Herbert Marshall

קלאַנג-קינאָ CAPITOL

היינט פרעזענטירען מיר דאָס מייסטערווערק פון ERNEST LUBICZ

אין די הויפט-ראָלען:

אָנהייב פון די סעאַנסען אין 5 אוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 12.30 ביי טאָג. נעכסטער פּראָגראַם: „ליציטאַציע פון ליבע".

שירמס און שפּאַציר-שטעקענס

ווערקשטעל פון ס. פייגענבוים

לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 19

עמפּפעהלט אין אַ רייכען אויסוואַהל פון קאַלירטע דאַמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאָנקורענץ-פרייזען. נעהמט אָן אַלערליי רעפּאַראַטורען פון שירמס און שטעקענס.

שלאָסעריי-אַרבייטען,

ווי אויך אויטאָגענישע שוויסונגען, מעטאַל-בעאַרבייטונגען, מאַשינען-טיילען פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאָנסטאַנטינער 11/13

חדר בית=תורה

עם גן-ילדים

לאָדז, זשעראָמסקיעגאָ (פּאָנסקאַ) 9

מאַכט בעקאַנט, דאָס נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט און מיט נאָך פיל אויסבעסערונגען, הן אין למודי קודש הן אין למודי חול, מיט גוטע מלמדים און לעהרער=פּערסאָנאַל. ס'ווערען אָנגענומען תלמידים אין אַלע מחלקות און אויך אין גן-ילדים. — די צופרידענהייט איז געזיכערט. — צוליב'ן קריזיס הנחה=פרייזען.

די לייטונג. 4222

צאַהן=אַרצט St. Gelberg

14 זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108-33

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 10—2 און פון 4—7 אוו.

שייטלען

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאַסיג און רעעל אויסגעאַרבייט צו ביליגע פרייזען

אַנדולאַציע און מאַניקור

ביי קערש, סקווערא 15

קליינע אנאנסען

1 זלאָטי אַנ'אַנאַנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

אַ שרייב-מאַשין 14/4 פּאַסט ניי צו פערקויפען. אָנפרעגען פון 9—10, 3—5. טעלעפאָן 148-24. 4335

פרייע פּאָסטענס

אַ גוטע מאַשין-נייהערין צו סוויטערס ווי אויך אַ האַנט-נייהערין קענען זיך מעלדען פון זאַפּאָרט, וואָלבאָרסקאַ 21, וואָהנונג 33. 4342

עס ווערט געברויכט אַ קוואַליפיצירטע רעפּעזירקע ביי אורבאַך, סאָלנאַ 8, וו. 14 פּראָנט 3-טער שטאָק. 4343

עס ווערט געברויכט קוואַליפיצירטע האַנד-נייערינס ווי אויך אַ מאַשין-נייהערין צו סוויטערס זאַוואַדזקאַ 26, וו. 14. 4344

שאָכטעל-מאַכער-געהילפען און לערן-יונגלעך קענען זיך מעלדען ביי ר. פערל-מוטער, פּאָמאָרסקאַ 4. 4341

ראַקאַלעז!

2 שטובען און קיך אין צענטרום שטאָט פון באַלד צו פערמיעטען. אָפּפרעגען אין אַדמיניסטראַציע פאַר "J. P." 4336

צו פערמיעטען איינצעלנע שטובען אויף טראַנציסקאַנער גאַס, צו ערפאָהרען אויף פּאָמאָרסקאַ 35 ביי א. צוקערמאַן.

פערשידענעס

אַ הויז ביליג צו פערקויפען ביז 15 טויזענט זל. צו ערפאָהרען לימאַנאָווסקיעגאָ 27 וו. 16. דאָס הויז געפינט זיך אין זעלבען ראַיאָן. מעקלערס נעווינשען.

אַ גוטער אָבער=מאַשינער זוכט אַ פּאָסטען פון דאַמען-מאַגאַזין צווייטע און דריטע סאָרט אַרבייט, געגען ביליגע פּרייזען. צו ערפאָהרען אין אַדמ. 4337

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום-טוב פון 9 — 1 פאַרמיטאָג. בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. S. Kantor

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

וואוינט יעצט אויף

90 פּיעטריקאָווער 90

טעל. 129=45

נעמט אָן פון 8—2 בייטאָג און 5—9 אוו.

אַ טיכטיגער

יונגערמאַן,

געאַרבייט אין דער טעקסטיל-בראַנזשע, זוכט וואָס עס זאָל נישט זיין פאַר אַ בעשעפטיגונג פאַר אַ גאַנץ קליינעם לוין. אָפּפרעגען אין אַדמ. פאַר "L. P. 100".

רענטגעניצע

זגערזשער 17

נעהמט אָן קראַנקע אין אַלע ספּעציאַליטעטען

פון 9 פריה ביז 7 אַ זייגער אָוונט.

וויזיט 3 זל.

Lekarz-Dentysta

Jakób Karmazyn

2 Południowa 2

צוריקגעקעהרט.

נעמט אָן פון 9—1 און פון 3—7 נאָכמ.

„PRACA"

פּראָפעסיאָנעלע קורסען פאַר פרויען

ביי דער געזעלשאַפט צו פערשפּרייטען פּראָפעסיאָנעלע אַרבייט צווישען יודישע פרויען אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 21, טעל. 167=15

נעמט אָן איינשרייבונגען אויף פאָלג. פאַכען.

1) נוצליכע קונסט-אַרבייט-שטיקעריי
2) דאַמען=שניידעריי — צושניידען
3) גאַרסעטען — צושניידען
4) הוט-פוצעריי
5) וועש — צושניידען
6) אָנדולאַציע, 7) מאַניקיר.

דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג פון 15 אויגוסט פון 10 ביז 1 נאָכמ.

כירורגישער קאַבינעט Dra med. M. Kantora

איז געוואָרען איבערגעטראָגען אויף זשעלאַנאַ 5 טעל. 112=22

נעהמט אָן פון 1—3 און פון 6—8 אוו. רענטגעניצע-פרייזען.

אַנאָנסען-פרייזען פאַר אַ מילימעטער-שורה	
פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט 4 שפּאַלטען	נעקראָלאָגען 20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט 4 שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס איבעריגע וואָרט 10 גר.
אין טעקסט—40 „ „ „ „ — 60 „ 4 „	
נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ — 18 „	
אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט	

אַבאָנאַמענטס-פרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקע—1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצואַהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און פאַר מין פון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Ze wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman